

**DOBRÁ
ADRESA**

Z obsahu

Tomáš Koloc:
Básník milionářem

Miroslav Cingl:
Slova, která zabíjejí

Dvě přílohy

Obsah:

Příloha 1

Expedice Anghor Wat 3
(45)

Příloha 2

Den poezie (57)

† (71)

O čem se (ne)mluví

Viki Shock: **Poezie bez pranic** (4)

Kateřina Rudčénková: **Minireportáž o Igorově křtu** (8)

Karolína Kučerová: **Den s úředním šimlem** (12)

Jakub Šofar: **Šosky 11** (15)

Hudba

Petr Novotný: **Otcovi hošánci tepou v rytmu života** (16)

Jakub Šofar: **Co dům? Co dal?** (18)

Kolocovy cestapády (20)

Macurova světnička (22)

Strž DA (recenzní prostředek)

Film: Šimon Cipro: **Spielbergovo futurama** (24) /

Historie: Martin Groman: **Hanza matka EU** (24)

Představujeme...

Ivan Hladký (26)

Média

Miroslav Cingl: **Slova, která zabíjejí** (42)

Podobrazník

Honza Hanzl: **A mám to zadarmo!** (44)

Na titulní stránce: Igor Malijevský, „Peter's Schatten“, 2000, (další fotografie na str. 8)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 10, ročník 3. E-mail: dobraadresa@first-net.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Redakce: Miroslav Cingl, Martin Groman, Jan Los, Ondřej Macura, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčénková, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafín a FirstNet a. s.

Vážení čtenáři, vzhledem k tomu, že Ministerstvo kultury letos výrazně snížilo dotace na literární časopisy, nemá Dobrá adresa už vůbec žádné peníze. Nemá peníze dokonce ani na vedení účtu. Proto jsme se na valné hromadě usnesli, že časopis Dobrá adresa již nebude zadarmo. Protože nepřipravujeme žádná omezení přístupu k minulým ani budoucím čísům (budou stále k dispozici pro každého), nepočítáme s tím, že zaplatí všichni. Ale když to udělají aspoň někteří, bude to snad stačit na provoz účtu, darovací daň a poplatek za doménu na rok. Pokud vám přeci jen záleží na tom, aby Dobrá adresa dál vycházela, pokud nejste úplně na dně a máte u sebe **stokorunu**, pošlete nám ji prosím na účet číslo **216093103/0300**.

Díky, protože bez vás přežijeme jen horko a těžko.

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popis a tisk na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popis obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Naši milí,

v tomto čísle Dobré adresy patří možná víc plochy přílohám než samotnému číslu. Přílohy jsme pro vás připravili hned dvě, a to dokončení velkého asijského cestopisu Kláry Hendlové a Jirky Hejkrlika a Den poezie, který pro vás stejně jako loni sestavil Viki Shock. Ty dvě přílohy najednou jsou v zásadě náhoda, ale taky to můžete brát jako obecnou metaforu lidského života. Jakože život je taky víc plný příloh než skutečného obsahu. Ale jelikož jako obecnou metaforu lidského života můžete brát v zásadě cokoli, nedělejte si s tím hlavu. Radši si přečtěte článek Tomáše Koloce o tom, jak se stal milionářem. Jednou už napsal, jak se jím nestal, tak tentokrát se povedlo. No, každý má v životě nějakou tu drobnou radost. Vy si přečtěte Dobrou adresu a pak si taky honem běžte nějakou blondátou radost ulovit.

Štefan Švec

Olomoucký park, foto Viki Shock.

O
čem
se
(ne)
mluví

POEZIE BEZ PRANIC

(parareportáž z 2. ročníku
festivalu Poezie bez hranic,
Olomouc, 9.–13. říjen 2002)

Pokud jste letos mezi devátým a třináctým říjnem navštívili Olomouc, jistě jste museli být notně vyvedeni z míry. V starobylých a magických uličkách bývalé moravské metropole se to jen hemžilo podivnými bytostmi. Hovořili na sebe různými jazyky a ve dne v noci se přesunovali z místa na místo. Zřejmě největší provoz byl mezi hotelem Flora, Pavilonem E výstaviště Flora, Divadlem hudby a legendárním hospodským zařízením zvaným Ponorka. Právě tu, ač sem se téměř nedostával čerstvý vzduch, bylo neustále přelidněno. Kolem stolů, většinou plně obsazených štamgasty, tísnilo se a mačkalo naši prazvláštní hrdinové. Jistě, normálního člověka by jen stěží napadlo dobrovolně vstoupit do plynové komory,

kteřou Ponorka silně připomínala, a riskovat tak své zdraví, nekuřli život, ale vykládejte to milovníkům poezie či přímo básníkům! A byli to právě oni, kteří se sjeli ze čtrnácti zemí světa právě sem do Olomouce na druhý ročník festivalu Poezie bez hranic.

Byli tu Maďaři, byli tu Poláci, byli tu Francouzi a Belgičané, byli tu Němci a Rakušané, ba i ti Rusové. Jedna starší paní přijela dokonce až z Ameriky, aby se mohla vyvalovat v hanbinci na pódiu a přitom recitovat svoji erotickou poezii. Já tam nebyl, ale prý to nebylo ani ke koukání, ani k poslechu. Také naši bývalí našinci ze Slovenska měli přijet, ale pak se jeden z nich rozstonal a druhý se snad někam ztratil, tak z toho nakonec nebylo nic.

Zato jejich jižnější kolegové z Maďarska přijeli hned tři. Škoda, že jejich čtení v Pavilonu E začalo asi o hodinu a čtvrt později, než bylo avizováno. Nízká účast posluchačů nebyla příliš povzbudivá. Lajos Parti Nagy a István Kemény tím nebyli zrovna nadšeni, a tak působili dost sklesle. O něco živěji působil jejich překladatel a moderátor pořadu István Vörös, který dvěma vlastními básněmi čtení

zakončil. Následující diskuse byla velmi krátká a nepodařilo se ji rozproudit ani dotazy ohledně maďarského spisovatele Imre Kertésze, který se stal právě držitelem Nobelovy ceny za literaturu. Můžeme jen litoval, že nepřišel maďarský dadaista Ustván Léty, mohlo to být o něco zábavnější.

Je pozoruhodné, kolik básníků je výtvarně činných. V Olomouci byly k vidění hned čtyři výstavy šesti autorů! Vernisážemi byl vlastně celý festival ve středu zahájen. V galerii Mona Lisa vystavovali Luzní. Pokud vám to nic neříká, nevěšťte hlavu. Skupina se tak pojmenovala teprve v den vernisáže. Jedná se o čtyřlístek Ivan Wernisch, Michal Šanda, Miroslav Salava a Martin Pluháček vulgo Reiner. Kníže českých básníků, jak se dnes již obecně přezdívá Wernischovi, vystavoval koláže z poslední doby. Devět z nich tvoří ilustrace k nejnovější sbírce básní *Staré a jiné časy* Martina Reinera vulgo Pluháčka, organizátora celého festivalu a šéfa nakladatelství Petrov, který je zároveň jediným nevystavujícím, jakýmsi duchovním členem Luzných. Wernischovy koláže jsme po léta mohli vidat na stránkách Literárních novin, kde je ovšem většinou publikoval pod nejrůznějšími pseudonymy. Michal Šanda, kmenový autor Petrova, je též známý jako kolážista. Zde však vystavoval objekty – obrazy. V osmdesátých letech žil totiž na sídlišti a aby se nenudil, sbíral pohozené krabice od praček, „lištičky“ a podobný odpad, ze kterého vytvářel pomocí autolaků výše zmíněná díla. Impulsem k ukončení této aktivity bylo prudké zdražení autolaků v polovině devadesátých let. To Miroslav Salava pracuje systematicky a stále jen se dřevem – a dobře dělá! Jeho „dřevěné plastiky“ působí velmi příjemně, ba dokonce přátelsky. Zdatným výtvarníkem je Miroslav Huptych, jehož cyklus koláží *K mé hře – Váš nápoj* byl k vidění v Divadle hudby. Ponorku zase vyzdobil Tomáš Přidal zemitými, převážně figurativními kresbami a oleji. V severním sále Vlastivědného muzea se představil Ludvík Kun-

Olomoucký park, foto Viki Shock.

dera: ve svém průřezu šedesátí roky výtvarné práce nabídl především klasické surrealistické techniky – frotáž, koláž a dekalk.

Tentýž autor se na druhý den projevil také jako znalec čaje, když přednášel v čajovně *Dřevěná panenka*, jak jinak – o čaji. Kdo si chtěl trochu zajuchat, mohl navštívit gala-koncert Jana Vodňanského, kdo si chtěl přivodit melancholickou náladu mohl navštívit promítání filmu *Wojacek* o tragickém osudu polského básníka, komu se zastesklo po zpěvném jazyce našich bývalých okupantů, mohl si poslechnout poezii ruského barda Aleksandra Kušnera, kdo chtěl slyšet poezii par excellence, zašel na frankofonní večer moderovaný básníkem a překladatelem Petrem Králem, který tu představil básníky

Guy Gofettea z Belgie a Paula de Rouxe z Francie. Příznivci undergroundu se povětšinou tísnil v Ponorce, kde přednášeli Pavel Zajíček s Vítkem Kremličkou, bří Motýlové s Milanem Kozelkou, kterýžto zaskakoval za absentujícího Ludka Markse, a také Bob Hýsek s Emilem Haklem.

Zatímco Hýsek slavil velký úspěch se svými různými překlady básní a povídek Charlese Bukowského do „ostravštiny“, Emil Hakl tlak publika moc dobře neustál. Fakt je ten, že čist úryvky z románu je méně vděčné, nežli čist krátké, dobře vypointované povídky. Nicméně ohánět se větou „Lidičky zlatý, neblázněte, vždyť já tady za to čtení dostanu tisíc korun.“ není příliš chytré. Po krátké sršaté diskusi s publikem (pískot a křik na autora, aby to za-

Nicméně ohánět se větou „Lidičky zlatý, neblázněte, vždyť já tady za to čtení dostanu tisíc korun.“ není příliš chytré. Po krátké sršnaté diskusi s publikem (pískot a křik na autora, aby to zabalil a následná Haklova opakovaná sentence do publika „Drž hubu!“) začal číst Hakl z nového rukopisu pasáž o kanibalismu v Čechách, čímž si získal pozornost části publika. Nakonec „nasadil“ poezii a dobře udělal. Cyklus básní o Bursíkovi z jeho poslední knihy veršů Zkušební trylky z Marsu sklídil tolik očekávaný a vymodlený aplaus.

balil a následná Haklova opakovaná sentence do publika „Drž hubu!“ začal číst Hakl z nového rukopisu pasáž o kanibalismu v Čechách, čímž si získal pozornost části publika. Nakonec „nasadil“ poezii a dobře udělal. Cyklus básní o Bursíkovi z jeho poslední knihy veršů Zkušební trylky z Marsu sklídil tolik očekávaný a vymodlený aplaus.

Jedním z vrcholů festivalu byl určitě sobotní, pozdně večerní, pořad Co zbylo ze surrealismu. Zavilý stařík a zuřivý surrealista Pavel Řezníček jej zahájil slovním útokem na opodál sedícího Martina Pluháčka, když zpochybnul název celého večera. Podle Řez-

níčka je surrealismus v nejlepších letech, stejně jako on. Z blasfemické litanie pořadatelů pak autor plynule přešel v přednes svých novějších básní ze sbírky Hrozba výtahu, kterou mu loni vydalo právě nakladatelství jím kritizovaného Pluháčka. Nutno uznat, že Řezníčkův přednes má stále „šťávu“. Opakem řezníčkovské dikce byl kultivovaný a téměř komorní projev Stanislava Dvorského, básníka, který si prošel surrealistickou zkušenosť hlavně v šedesátých letech. Dvorský však nikdy nebyl ortodoxním surrealistou, byť se jeden čas zásadně podílel na podobě surrealistické revue Analogon. Zatímco Řez-

níčkovy básně připomínaly hřmící vulkán, Dvorského poezie levitovala prostorem jako symfonie. Po vlastním textu Hra na ohradu VI., přečetl ještě básně dávných přátel Petra Krále (ten byl přítomen mezi diváky a napůl zamyšleně, napůl s úsměvem pozorně poslouchal) a Romana Erbena, kteří kdysi emigrovali z republiky. Třetím a posledním přednášejícím byl František Dryje, současný šéfredaktor Analogonu. Hned v úvodu se přiklonil k Řezníčkově tezi o stálé životoschopnosti surrealismu. Následně pak přednesl rozsáhlou báseň Mladí lidé (I. Tenkrát a tak) ze své nové knihy Šalamounův hadr.

10. října v Ponorce: Petr Hruška, Emil Hakl, Jiří Staněk, Václav Kahuda, Ondřej Horák, Jan Nejedlý. Na zdi obrazy Tomáše Přídala. Foto Viki Shock.

Zatímco Řezníčka zajímá „bizarrerie“, Dvorského zvolna a nenásilně připlouvající obrazy, pak Dryje upřednostňuje zemitost a autenticitu. A jeho hlasový projev, místy připomínající Jana Wericha, je přesvědčivý. Po zaslouženém aplausu se opět probudil démon Řezníček a frenetickými výkřiky „Smrt Petru Královi! Smrt Stanislavu Dvorskému! Zradili surrealismus!“ nastartoval další, neplánovanou část čtení. Ze surrealismu tu tedy ještě něco zbylo.

Nedělní odpoledne patřilo Ivanu Wernischovi a křtu básnického almanachu Lepě svihlí tlové, jež Wernisch uspořádal. Z de-

větadvaceti autorů zastoupených v knize se jich dostavilo osmnáct (m.j. Jaroslav Chobot, Leoš Bacon Slanina, Odillo Stradický ze Strdic a jediná žena almanachu Jana Soukupová), aby pod taktovkou herce brněnského HaDivadla Jána Sedala odrecitovali čtyřverší z knihy Lewise Carrolla Za zrcadlem a s čím se tam Alenka setkala, které uvádí i celý almanach:

Je smažno, lepě svihlí tlové
se batoumají v dálnici,
Chrudošiví jsou borolové
na mamné krsy žárnící.

A pak už nezbývalo než poděkovat Martinu Pluháčkovi a celému týmu „petrovských“ za pět vsutku poetických dní, rozloučit se a odjet zpátky do reality.

Co dodat závěrem? Pravda, sem tam se někdo opil a řádl na hotelovém pokoji, sem tam vylétlo oknem utržené telefonní sluchátko, sem tam spílal jeden básník druhému do bezvýznamné nuly, sem tam hrozil někdo někomu pěstíčkou, ale nakonec, a to je snad ze všeho nejdůležitější, se i letos obešla Poezie bez pranic.

O
čem
se
(ne)
mluví

Igor Malijevský,
„Ikone“, 1997

Minireportáž o Igorově křtu

v sobotu 7. září 2002 křtil Igor Malijevský svůj nový fotografický katalog s názvem „Znamení“ v Kávovarně v jednom z průchodů Lucerny. Katalog si vydal vlastním nákladem, čímž dokládá svá vlastní slova, že „samizdat je stále živý, skýtá nezávislost a svobodu.“ Co katalog to originál – každý z nich má na obalu jinou fotku. Ale jde asi o vývozní artikl, protože jeho cena je přímo nebeská. (O katalog nebo originály si napište Igorovi na adresu igor.malijevsky@cbox.cz).

Promítaly se fotky na zeď, závěsný projektor se kýval nad hlavami důvěřivých diváků, Katka Šarközi k tomu hrála na kytaru snivě smutnou hudbu a Igor předčítal vlastní básnické texty.

Po skončení programu se tančilo v průchodu před vchodem do kavárny za zvuků bubnů Lumíra von Bejdy.

Kateřina Rudčénková

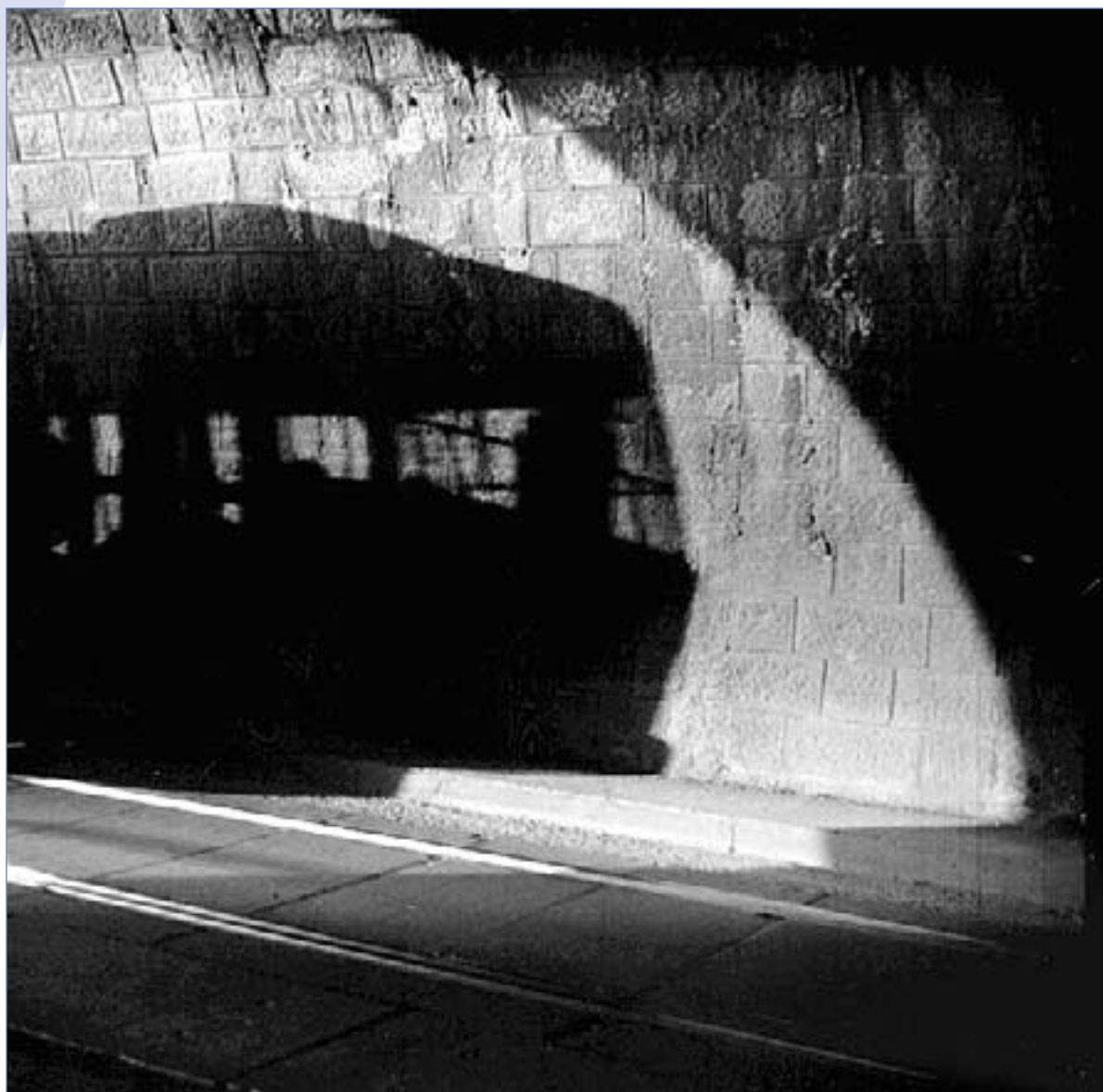
Igor Malijevský, „Lumír's Türen“, 2001

O čem se (ne) mluví

Igor Malijevský, „Wandermönche“, 1998

Igor Malijevský, „Strassenbahn“, 1999

Igor Malijevský, „Telefon“, 1998

Igor Malijevský, „U - Bahn II“, 2001

O
čem
se
(ne)
mluví

Den s úředním šimlem

(příspěvek
k diskusi
o důležitosti
byrokracie)

Zamítá se!
ověřeno
SCHVÁLENO
SKARTOVAT

Představa jednání s kýmkoli, jehož zaměstnáním jsou lejstra, je pro dost lidí jednou z nejnejpříjemnějších. Patřím k nim i já, zejména od doby, kdy jsem vyřizovala hypoteční úvěr pro koupi nemovitosti. Onen několikaměsíční half-time job je ale už asi rok za mnou, tak jsem zapoměla, jaké záplavy adrenalinu do krve může člověku poskytnout setkání s úředníky. Zapoměla, tedy až do jednoho říjnového dne...

1. kolo

Dva dny po zápisu do studia třetího ročníku své fakulty jsem se rozhodla, že bych si ráda obstarala kartu ISIC, neboli mezinárodní

identifikační průkaz studenta. Prozíravě jsem si už při zápisu ve škole nechala potvrdit speciální formulář, který je pro vystavení této karty zapotřebí – běžné potvrzení o studiu pro tyto účely nestačí. Kartu vystavuje výhradně firma GTS International, která má třeba v Praze jen tři pobočky. Vzhledem k tomu, že počet studentů vysokých škol se v metropoli pohybuje v řádech desetitisíců (a středoškoláků není méně) chronické fronty u přepážek nepřekvapí.

Já jsem se před jedenáctou dopoledne zařadila asi jako desátá do řady na Hlavním nádraží, když tu mou pozornost upoutaly papíry, které měli lidé přede mnou v ruce. Bylo mi vysvětleno, že u okénka je třeba kromě potvrzení vydaného studijním oddělením školy předložit také kopii první a poslední strany indexu. Ty mají ověřit identitu člověka a zároveň fakt, že byl řádně zapsán. Problém je v tom, že při zápisu na mé fakultě je studentovi index na více než měsíc odebrán, aby mohla být provedena kontrola splněných studijních povinností. Bezmocnost, která mě v tu chvíli přepadla, se mi

projevila několika nepublikovatelnými výrazy, změnou barvy na tomatovou a supícím odchodem.

Dodnes jsem nepochopila, k čemu je pro kartu ISIC potřeba index? To opravdu apriori předpokládáme, že studijní oddělení potvrzují studentům bílko žádanky a ti s nimi podvádějí? Nevím jak kde, ale u nás na fakultě musí být na žádance vyplněno nejméně jméno, rodné číslo a datum vystavení potvrzení, aby člověk dostal razítko. Ověřit potom identitu podle občanky by mělo být dostačující. Inu, asi není.

II. kolo

Po fiasku na nádraží dorážím ve dvě hodiny na filozofickou fakultu, kam jsem se před prázdninami dostala na druhý, dvouletý magisterský obor. Zde by na nás v aule měla čekat referentka studijního oddělení. Zjišťujeme ale, že zatím sál okupují zcela jiní studenti, kteří jsou ve skluzu. No dobře, tu půlhodinu počkáme. Během této doby si chaoticky bereme z nabídky na stupínku asi deset různých papírů či složek, které porůznu z nudy začínáme vyplňovat. Když už jsme v polovině až dvou třetinách, dochází řada na naši referentku, která začíná udílet pokyny. Po pár minutách nabude dojmu, že řekla všechno. Někteří z nás již jsou zcela připravení, a tak se řadí do fronty s potřebnými dokumenty.

Jimi jsou:

- občanský průkaz
- rozhodnutí o přijetí ke studiu
- ověřená kopie maturitního vysvědčení
- podepsaná fotografie
- ověřená kopie bakalářského vysvědčení
- notářsky ověřená kopie bakalářského diplomu
- ověřená kopie indexu bakalářského studia (celého – sic!) nebo potvrzený výpis studijních atestací
- podepsaný imatrikulační slib
- vyplněná evidenční karta
- vyplněný list se zápisem do akademického roku
- podepsaná studijní karta
- zcela vyplněný index s vlepenou fotografií.

Krom toho všeho jsme:

- vyplňovali zdravotnický dotazník (k odevzdání později)
- obdrželi potvrzení o studiu (pokud jsme chtěli)
- dostali lístky do menzy
- vzali si studijní řád
- vyplnili případné žádosti o uznání studijních povinností (k odevzdání později).

Ve frontě jsem druhá. Přicházím na řadu, když tu se zjišťuje, že někteří studenti informačních studií a knihovnictví nevědí, které zaměření budou studovat, a co si tedy vyplnit do indexu. Navíc nebylo dostatečně vysvětleno, jak se má index vypsát, a proto asi půlka lidí bude muset přepisovat. Náhradní index, které si má v případě chyby student už zaplatit, leží na stole v hromádce volně k použití. Je poměrně pochopitelné, že někteří rozezení studenti – potřebné jim nebylo dostatečně vysvětleno – se k odběru nepřihlásí.

O tom, co si mají knihovníci vyplňovat, paní referentka nic neví, a tak odkazuje studenty na katedru. Zapsáni budou asi jen tak napůl, bílko. Sál při vyplňování šumí, nikdo nic neví, špatně vyplněných indexů je kolem mě asi devadesát procent. Jsem na řadě. Všechny doklady předkládám, jen mé maturitní vysvědčení není potvrzené, a originál nemám s sebou. Nic nepomáhá můj argument, že přece maturitu musím mít, když mám (za 30 Kč ověřený) bakalářský diplom. Navíc, i když referentka „ověřuje“ jiná vysvědčení letmým pohledem a na nějakou kontrolu byt jen částečné podobnosti obou listin nemá čas, orazítkování neověřeného vysvědčení nepřichází do úvahy. „Já jsem si to nevymyslela,“ zní odpověď. Ještě že splnění studijní povinnosti mi ověřili ve škole, nevím, jak by to probíhalo, kdyby měla referentka na místě kontrolovat desítky stránek kopií mého indexu. I tak se ale budu muset příští týden dostavit znovu, vystát si frontu, ukázat maturitní vysvědčení, a pokorně tak splnit svou povinnost.

Kolem sebe slyším nešťastné výkřiky o tom, že tu někdo nemá dvě fotky, tady zase schází rozhodnutí o přijetí. Zmatek způsobují filozofie, jazyk a tělocvik, které jsou uvedené jen v některých programech, ale které si máme zapsat všichni. Nejvíce šťavnatých slov se ovšem týká faktu, že do políčka indexu 0,8 cm × 5 cm se musí vejít nejen název předmětu, který má až osm slov (Rešeršní strategie a vyspělé metody infor-

Například v jednom poslechu se říká, že „není žádoucí dříve A než B,“ zatímco při zaškrťování odpovědí se operuje s možností zda „je žádoucí dříve B než A.“

mační podpory vědy), ale také až třináctimístný kód (INSK31001Ab-02). Mám štěstí, přechám mezi prvními. Ani nezuřím, vím totiž, že jiní na tom budou hůř.

III. kolo

Když v pět hodin překračuji práh učebny v jazykové škole, kromě pedagožky na nás číhá ještě další osoba. Dozvídáme se, že na dnešní hodině ruského jazyka budeme dělat testy, kterými by se měli v nejbližších letech trápit maturanti. Zatímco jsem dosud nebyla odpůrkyní státních maturit, dnes už vím, že mi jejich filozofie je dokonale proti srsti.

Test začíná čtyřmi poslechovými cvičeními. Kromě toho, že některým mluvčím není zcela rozumět, pojmenovává jeden z našich spolužáků problém testů hned po skončení vyplňování: Otázky jsou formulované jako náročné logicky, a tak testují jazykovou znalost spíše sekundárně. Například v jednom poslechu se říká, že „není žádoucí dříve A než B,“ zatímco při zaškrťování odpovědí se operuje s možností zda „je žádoucí dříve B než A.“ U toho se zarazí mozek při uvažování i v češtině, natož v jazyce cizím, nemluvě o tom, že při rozmyšlení nad chytákem člověk propase další tři důležité věty poslechu. Podobně cvičení, v němž má člo-

věk při předpovědi počasí odhadnout roční období, je velmi zákeřné. Operuje s náznakovitými nuancemi, díky nimž má člověk poznat, že „oteplení z -30 na -25 stupňů při osmihodinovém dnu“ je typická jarní předpověď. Autoři testu konstatují, že v nějaké části Ruska to platí, a proto není naprosto myslitelné zaškrtnout kolonku zima. Vyhodnocování rozhodně neovlivní námitka, že v jiné části země to může být naprostý prosinec. Na témže principu, tedy na logických fíglech a bazírování na slovíčkách, fungují i testy porozumění textu čtenému. Zlatá gramatika, tetelím se při tvoření správných tvarů podstatných jmen a zájmen, která jsou bezesporná.

Výsledek: V testech nejde o to, zda porozumíte hlavní myšlence jako celku, ale o to, zda vyčtáte dokonale významové odstíny jednotlivých slov, a to nejen fakticky správně, ale hlavně v souladu s myšlenkami autorů. Důvodem pro tento přístup je teorie, že jedničku má u maturit dostat rozhodně jenom někdo – podle mé zkušenosti to ale asi nebude skoro nikdo. Bazírování na logice a nuancích má prý příčinu v tom, že čeští studenti nejsou zvyklí u poslechu testů myslet. Co na tom, že se tím jazykový test mění na prověrku z logiky a neznalost jediného slova se stává příčinou fatálního selhání při řešení třeba celého cvičení.

Nejvíce mě při tomto setkání s úředníkem vyděsil fakt, že proti verdiktu není odvolání. Jaro nebo zima – někdo někde nad papírem si to vymyslel, a studente máš to. Koneckonců, budeš-li na konci testu už jen zoufale tipovat, tvá šance se rozhodně nezhorší.

Jeden den – tři úřední šimlíci. Jeden děsivější zážitek než druhý, nevím, co bych k tomu mohla ještě dodat. Mám-li vzpomínat na Hlavu XXII nebo na popisy úřednických přé za starého Rakouska. Dostává-li papír přednost před zdravým rozumem, je to vždycky smutné.

Karolína Kučerová

O

čem
se
(ne)
mluvíŠOSKY¹¹
(Šofarovy fotosky)

Takovéto
fotky by
měly být
povinně
jako
tapeta na
obrazovce
monitoru...

Jsem z tak staré doby, že si ještě vydržuji fotoalbum, vlepuju do něj fotografie, neboť tak šel život... Mimo svých osobních snímků však přechovávám i ty, se kterými nemám nic více (ani nic méně) společného, než že k nim mám vztah...

Ta paní není doktorka a nebude píchat nikoho nikam! To v letech mého mládí tak chodili ošaceni obsluhovatelé přístrojů. Paní pozoruje tabelátor Bull B5 propojený s tranzistorovým počítačem Gamma 172, fotka je stará minimálně 30 let. Vůbec netuším, k čemu to tak mohlo sloužit, ale vím, že šlo o důkaz nadvlády vítězců, i když teprve se rozvíjejícího socialismu. Je sice pravděpodobné, že aspoň některá součástka (pokud ne většina) pocházela z kapitalistické ciziny, ale jak říkal Lenin: pro přechod z nižšího do vyššího typu pokroku je možno využít vše – jde o to kdo to využívá

a k čemu to využívá. Problém rozvíjejícího se socialismu byl v tom, a teď spáchám malý exkurs do historie – protože tohle se už ve škole neučí –, že se podobal květům mnohého kvítí. Rozvíjel se, když, a říkám to trochu toporně, na něj svítilo; když byl ve stínu nebo ve tmě, tak se zase automaticky zavíjel. Ale dosti dějepisných výletů.

Takovéto fotky by měly být povinně jako tapeta na obrazovce monitoru, abychom se mohli konfrontovat s minulostí. Abychom nebyli moc pyšní a nezapomínali na bílé pláště...

Co říct o jednotlivých písničkách – je skoro
zbytečné to vše opakovat.

Otcovi hošánci tepou v rytmu

Nedávno se mi dostala do ruky první nahrávka Tata Bojs nazvaná Šagalí – podivuhodná smíchanina pubertálního postpunkového řádění s jazykově-uměleckým experimentem. Nedlouho po prvním se mi do téže ruky dostal zatím poslední, nejnovější počín této zvláštní skupiny – Biorytmy. Cesta, kterou museli hoši z Hanspaulky mezi těmi dvěma deskami urazit je nekonečná. Na světelné míle bychom museli vyčíslit i „let“ od prvního opravdového alba Ukončete nás, které zase přineslo prostou kytarovou hudbu – řečeno z dnešního pohledu. Tehdy však způsobili stejný rozruch jako tanečnější kreace pozdější. Meziplanetární kilometrůž schytalo i srovnání s nejneuvěřitelnější deskou soudobé české scény,

za niž považuji předchozí Futuretro, za nějž dostali Tata Bojs kupu ocenění.

U Futuretra se zdálo, že už se nepřekonaají. Deska to byla plná překvapivých hudebních zvrátů, westernových melodií překážejících hardrockovému tempu, disharmonických point původně kouzelně prostých písniček, jakoby omylem přisýpaných hudebních ústřížků z bůhvíčeho, vše pak korunováno geniálními citáty z různých filmů jakož i vlastních hlášek (např. Mardošovo pověstné přemítání o dostatečnosti prostoru pro dva mladé a zamilované lidi v malé písničce). Jednoduše – nepopsatelný projekt.

S Biorytmy ovšem Tata Bojs znovu překvapili – nepokračovali ve stylu Futuretra, jak by se dalo čekat – i když, to je jen takové škodolibé předpokládání kritikovo, které Tata Bojs žene do „očekávání stejného“. Stejní nebyli totiž nikdy – samozřejmě si po celou dobu zachovávají určitý standard (zvláště pak v textech, které jsou ale natolik inteligentní a vtipné zároveň, že nikomu jejich tradičnost nemůže vadit).

Jak to tedy je – Tata Bojs jsou nyní ještě méně taneční a ještě více taneční než na Futuretru. Rád bych ten zmatek předchozí věty (vět) urovnal, ale ono to příliš nejde. Nezařaditelnost jakéhokoli tatabojského počínu způsobuje převeliký zmatek při snaze vystihnout je alespoň mlhavě. Musíme se vrátit zase na začátek, k Šagalí, abychom přeci jen

provlékli Ariadninu nit příběhem Tata Bojs. Šagalí byl přímočarý výlev kluků, kteří to ještě moc

dobradeska.cz

Rád bych ten zmatek předchozí
věty (vět) urovnal, ale ono to příliš
nejde.

nářská – Tata Bojs se zařadili k Načevě a spol., k umělcům, kteří rozmělnili moderní rytmus k hlubšímu prožitku své hudby.

Biorytmy jsou velmi pomalé, přestože kolikrát šlíte z touhy zmítat se kdesi na parketu – a možná, že tyto okamžiky umocňuje právě jejich výjimečnost. Rozhodně se nezměnilo, že Tata Bojs naživo jsou nadále zážitkem zvukovým i společenským. Sedíme-li ale doma, může se nám stát, že nesoustředíme-li se pořádně, usneme. Biorytmy patří právě k takovým dílkům, která nevnímány naplno mohou být odmítnuta.

Co říct o jednotlivých písničkách – je skoro zbytečné to vše opakovat. Perly klidně se třpytící v stojaté hladině anebo odlesky blesků na rozbouřených vlnách. Vše velmi pozoruhodně aranžováno – skutečně klidnější, hlubší odkaz Fututetra. Jestliže tam byly hitovkami písničky velmi jasně melodické (Ramínka, Toreadorská otázka, Jednotka času...), tady jsou to mnohem snovější, zaoblenější tóny (Vlezlá, Dubová psychóza, Šťastnější...) – a nejsnovější jsou ty zbylé. Královna mezi nimi, zaslouženě již názvem Snová, je nejkrásnější odpovědí na Maličkou Fututetra – a Náměsíčná a Tanečnice a Časová... Ne spíte, sníte, není vám hezky, není vám zle, je vám melancholicky. Z depky, kterou by taková deska jistě vyvolala, vás pohodlně dostanou skutečně taneční příspěvky (rozumějte – nikoli diskofilní, ale prostě hybné, což v Tata Bojs znamená zároveň nejexperimentálnější) Black Moving Object, finální Růžová armáda a vrchol celého alba, Attention aux

hommes!. Tato píseň zní nejlépe na koncertech, kde rozhýbe i suchary s volňásky. A když už je toho biorytmu moc, přijde tradiční tatabojská pauza s filmovým citátem – a tak se můžete i zasmát, tentokrát Filipovského dabingu v Pity pity pá [sákryš, jak jen se to píše...]. Mimochodem – francouzština, kterou v textech Tata Bojs slyšíte často, dělá každé takové dílko rovněž snové – kdo té kouzelné řeči rozumí, že? A kdo hudbě?

Petr Novotný

Tata Bojs: Biorytmy. 60 minut. Vydalo Warner Music v roce 2002.

**Mimochodem –
francouzština, kterou
v textech Tata Bojs
slyšíte často, dělá
každé takové dílko
rovněž snové – kdo té
kouzelné řeči rozumí,
že? A kdo hudbě?**

neuměli. Kluky zůstali (vždyť to mají i v názvě), ale své pokračující výlevy dokázali pěkně zabalit do normálnějšího hudebního krempáku – a tak Ukončete nás je stejně energické (nebo spíš šílené?), jenže kytarově uhlazené. Avšak zaznívá zde již budoucí záliba v jinosti – a tu je ona budoucnost, Fututetro, spojená s minulostí: schizofrenická kytara zůstává a zařezává se do mozku – a zbytek těla si vzaly na paškál taneční rytmy, které neúprosně beatují. Biorytmy pak víceméně opustily kytaru, jenže i ona taneční vložka se změnila – a tady je to „víc a míň“. Zmizela okatá tuctucová rytmika, která se neztratí ani v hifi soupravě za půl milionu, ani na pouti. Tanečnost je nyní propracovanější, pomalejší, skoro již vůbec moderní, ale vizio-

Tak se hrabete, vybíráte, hned toho máte plný pazoury, pak porovnáváte, do čeho jít a do čeho ne. The Wallflowers. Nic? Nekapišto? No samozřejmě, Dylan.

Codům?

Asi před rokem a půl jsem psal o **Fermátě**. I ta patřila v mých telecích letech jejich telecího režimu k náhražce regulérního bigbítu. Jednak byl takový trend i ve světě, jednak to bylo tak trochu u nás podporovaný, protože jazzu nikdo nerozumí a „disharmonie“ těžko vyprovokují mladé, bouřlivé duše k akci. V r. 1997, v rámci „auditu“ česko-slovenské předlistopadové hudební scény, vyšly v Bontonu (Opusu) 2 alby na 1 cd, čili první a druhá deska *Fermáty*: *Fermáta* (1975) a *Pieseň z hôľ* (1976). Kapela vznikla v r. 1973, založil ji František Griglák, bývalý člen *Prúdov* a *Collegia Musica*. Z muzikantů, kteří mi něco říkají, na druhém LP hrál na bicí Cyril Zeleňák. Přestože debutová deska obsahovala 5 skladeb, protože by se obě LP na jedno CD nevyšla, skladba *Perpetuum III* byla vyňata (krásné slovo) – a bude použita někdy příště. Jak to tak dneska slyším, tak na české straně je nejbližším soupeřem asi Kratochvílovo *Jazz Q*. Snažím se poslouchat, co můžu, leč nezbyvá mi než jasně říci: Toto není šálek mého čaje, zde historicko-badatelská zvědavost zvítězila nad libostí. *Fermáta* mi nevibruje v uchu tak, abych se zalykal nepopsatelnou, tetelivou radostí, ne neblízkou sexuálnímu vzrušení. Za 270 korun v Jungmance.

A já – a zase bazar na Národní, zase plné regály přírůstků, vše za jednotnou cenu 180 očí. Tak se hrabete, vybíráte, hned toho máte plný pazoury, pak porovnáváte, do čeho jít a do čeho ne. **The Wallflowers**. Nic? Nekapišto? No samozřejmě, Dylan. Ale synáček, Jakob, kytarista, pianista, zpěvák, skladatel, textař. Být ratolestí starého Zimmermana, to není žádný med. Děti slavných rodičů často končí v černých kronikách. Ale tenhle chlapík se snaží. První cd z roku 1992 se jmenuje stejně jako kapela a je na něm 12 skladeb, které si nehrají na nic jiného, než že spojují folk s rockem – a převažuje rock, i když občas je tu slyšet i, jak jinak, country rytmy. I když spíše než papínek jde o ovlivnění Tomem Pettym. Ale to opravdu není jen rarita pro dylanology, tohle se dá poslouchat, i když následující cd z roku 1996 (*Bringing Down The Horse*) bylo vyvedenější. To je ten nejlepší způsob – stále se lepší. Druhá varianta – vydat „obelisk“ a pak už jen kamínky, je smutnější. Stejně bych si někdy rád přečetl o životních pocitech tohohle Jakoba... Kapela natočila v r. 2000 třetí cd *Breach*.

A ze stejného budníku, o dvě řady dál, než byl Jakob Dylan se svou partičkou, jsem vylosoval **Televison** se starým dobrým **To-**

Ale synáček, Jakob, kytarista, pianista, zpěvák, skladatel,
textař. Být ratolestí starého Zimmermana, to není žádný
med. Děti slavných rodičů často končí v černých
kronikách. Ale tenhle chlapík se snaží.

Codal?

mem Verlainem. U **Television** platí přesně ono těžké rozlišení punku a nové vlny v USA, zatímco první desky jsou spíše to první, ty další jsou zase onohle. Na magnetofonovém pásku jsem měl *Tom Robinson Band*, *XTC*, *Television* a *Stranglers*, pořad jsem to točil dokola a mám to v bedně přesně usazeno. Verlaine je známá figura newyorské scény (blíže si o tom můžete přečíst v knize o P. Smith, o které jsem nedávno psal, že je možné ji zakoupit ve slevách). Verlaine taky se „Smiskou“ hrál. Kapela to mydlí od roku 1973, v r. 1975 vychází první singl, a výtečné první album (*Television - Marquee Moon*), i když úspěšnější bylo album druhé (*Adventure*). Pak se chlapíci rozcházejí, Verlaine vydává svoje tři sólo desky, v r. 1991 se zase scházejí a o rok později vydávají cd s opravdu originálním názvem *Television*. 10 skladeb zklidněných, místy vykládacích, klasické beatlesovské obsazení, největší hit asi první šleha *1880 or so*. Jo – nebo tak... Ale spokojenost je.

Poslední řadovka **The Clash** (1985) už není tak ostrá, ale pořád je to slušná skoba do palice povrchního obyvatele civilizační ohlávky. Tahle levá parta bohužel nemohla prokázat svoji politickou vyspělost někde na Rudém náměstí (tam by se to všechno

ukázalo) a absurdní je, že jejich největší hit *Should I Stay Or Should I Go* je spojený s reklamou na džíny Levi's. No - nicméně, *Black Market Clash* si pouštím pořád s chutí, i *London Calling*, přičemž jednak musím dostát slovu a říci, že Clash jsou přece jen kapela ne jednoho alba jako Pistole, a na druhé straně, že i kdyby byla, tak aspoň někteří členové dokazují, že v nich je víc muziky než v našem celém popu přelomu 70. let a 80. let. U Pistolí to dokázal Roten, u Clash jak M. Jones (*Big Audio Dynamite*), tak hlavně „karlínskej kluk“ Joe Strummer. Kolik punkýšů spolupracovalo s Dylanem? Nejvíce si polepšil zpěvem u Pogues. 12 skladeb z *Cut the Crap* je už si ce hodně ovlivněno reggae i elektronikou, nicméně pankáč na obalu se dívá stále zarputile. Někdy v těch letech končila zlatá éra světového bigbitu. Taky za 180, taky na Národní.

V Levných knihách se občas ukáží „podivuhodné skurility“, jak praví jeden můj kamarád. O **Stranglers**, které mám raději než **Pistole a Clash**, už jsem psal. Nejlepší jsou první tři alba + *Raven*, ale zajímavé jsou i různé koncertní nahrávky z té doby. Proto jsem zakoupil za 79 korun cd *The Sessions*, které obsahuje tři „sety“ z nahrávek

BBC. Za pozváním do rádia stál J. Peel. Na první nahrávce jsou 2 písně z prvního alba a 2 z druhého, třeba hned první kousek *Hanging Around* je přece jen o krapánek drsnější než na desce. Na druhé nahrávce je ze 4 kousků nejznámější *No More Heroes*, třetí nahrávka (ta je z r. 1982, ty předcházející z r. 1977) je *The Man They Love to Hate* z *La Folie*, 2 skladby jsou znovu „přehrané“ z *Raven*, a poslední kousek je z úplně první desky. Za ty peníze to jde...

Asi si budete myslet, že jsem se úplně zbláznil, že tu píšu o 2cd *Enjoy Ray Cokes*. Ale za 99 korun si koupit výběr 34 kapel, o které bych jinak „nezavdal“ kvůli jinému zaměření a z časových důvodů, je dobrý počin - stalo se to ve slevách v prodejně na ulici M. Horákové. Ještě když bylo MTV volně k vidění, Cokes se mi poměrně zamlouval. Za tak málo peněz průřez toho, co se hrálo v polovině 90. let, bych těžko pořídil. Vedle *Oasis*, *Blur*, *Radiohead*, *Skunk Anansie*, *Manic Street Preachers*, o „kterých jsem už něco slyšel“, jsou tu i nahrávky kapel či interpretů, které neznám (což samozřejmě dokazuje moji zaostalost): *Bob Mould*, *Collapsed*, *Lung Ro-Cee*, *Lisa Moorish*...

Jakub Šofar

Když se vracím do
třídy, seminář pomalu
končí. Po něm
následuje kurz
psychologie, který
vede ukrajinský docent
Kravčuk, proslulý tím,
že je až po baloňák
dokonalou kopií
inspektora Colomba:
„Kak vas zavút?“ říká
vyučující, kterého jsem
(ač mě má už rok a půl
učit) v životě neviděl.

Básník milionářem

Přicházejí lepší časy. Prodal jsem s otcem byt a za utržené peníze poplatil všechny své dluhy z pokut za černou jízdu, jel jsem na festival do Karlových Varů, koupil jsem nové džíny, bundu, bomber, deštník a magnetofon s CD přehrávačem, který mi ve Zruči nad Sázavou prodal vietnamský obchodník, jenž po mé žádosti o záruční list vytrhl z bloku stránku papíru a napsal na ni velkými tiskacími písmeny: „MAGIČ.“ Pronajal jsem si také slunný pokoj v Hradci Králové, který sdílím s němčinářem a občankářem Alešem, druhdy provozním vedoucím hotelu a osobním banketovým číšníkem prezidenta republiky Václava Havla a velvyslance ČR v USA Alexandra Vondry.

Je středa 9. října 2002, když se probudím v očekávání těžkého dne. Vedle mě leží mobilní telefon vypůjčený od kamaráda medika Jiřího a ručně psaný návod k jeho oživení a udržení jeho zdravotního stavu. Telefon jsem si vypůjčil proto, že můj otec se už potřetí dostal do televizní soutěže „Chcete být milionářem“ a já mu mám dělat přítele na telefonu. Zatímco se zvedám a jdu do koupelny, telefon zvoní a po mém historicky prvním stisknutí tlačítka se sluchátkem (zajímalo by mě, za kolik let se všichni budeme sytit

stisknutím tlačítka s piktogramem šunky) se z aparátu na nápěv písně „Teče voda kalná“ ozve: „Jir-ko vstá-vej do-ško-ly...“ „Ne-jsem Jir-ka!“ kontruji s melodií Offenbachovy opery „Orfeus v podsvětí“, vypínám telefon a zapínám si jiným knoflíkem teplou vodu vtékající do vany (jejíž existence mě, dítě kolejí, i po měsíčním pobytu na privátě naplňuje nadšením). Když se vana poněkud naplní, vlézám do ní a za poslechu své oblíbené kazety „Herecké vánoce“ v „MAGIČI“, který jsem si přinesl do koupelny, relaxuji. Po relaxaci si namažu dva rohlíky ke kávě a spěchám na autobus č. 14, který mě má dovézt do čtvrti lidově zvané „Alexanderplatz“, kde se nalézá knihkupectví Skippy, v němž mám dnes ráno dělat konkurz na místo knihkupce. „Alexanderplatz“ nese název podle stejnojmenného berlínského náměstí, které už čtyřicet let sluje nezaměnitelnou architektonickou koncepcí socialistického realismu: nekonečnými řadami xylolitových podloubí, v nichž jsou zasunuty obchody na betonové podezdívce, k nimž se lze dostat pouze po betonových schodištích, které jsou jedno od druhého vzdálena pouhých pět set metrů. Když konečně po mnoha zacházkách dobloudím do knihkupectví, chopí se mě hbitá prodavačka a po točitém železném schodišti mě dovede do skladu knih, uprostřed něhož stojí malý stolek s formuláři a kolem něj asi deset dalších uchazečů. Když vyplníme formulář s nacionáliemi, dostáváme literární test a moje černá fixka ukradená v rámci akce „Sčítání lidu, domů a bytů“ rychle zaplňuje papír správnými odpověďmi. „Hele, von to všechno má,“ žasne jedna kolegyně a ptá se: „Kde děláš? Já pracuju v masně.“ „Já studuju literaturu,“ odpovídám, načež se zbývajících devět uchazečů zvedne a rezignovaně odchází. „Počkejte, neodcházejte, já se tu sám bojím!“ křičím za nimi právě ve chvíli, kdy přichází majitel podniku s manželkou, aby zkontrolovali můj test. Manželé se rozhlédnou po místnosti a užasnou. „Kde jsou ostatní?“ „Odešli.“ Manželé se podívají do mých papírů. „V tom případě jste zkouškami pro-

šel. Uděláte si řidičský průkaz a v pondělí nastoupíte.“ Ve chvíli, kdy jsem opět na ulici a přemýšlím, jak si udělám řidičský průkaz do pondělí, se ozve telefon. Volá mi vedoucí produkce televizní soutěže „Chcete být milionářem“: „Pane, Koloci, připravte se, váš otec prošel roztřelem a pravděpodobně od vás bude požadovat nápovědu.“

Jdu do školy na hodinu literatury. Probírá se motiv magického dne, kdy se láme historie lidského života v Hrubínově „Romanci pro křídlovku.“ Během diskuze mi volá otec a vysvětluje mi podrobnosti svého postupu.

„Promiňte, otec mi volá z televizní soutěže „Chcete být milionářem“,“ omlouvám se přednášejícímu a kolegům.

„Jen běžte, běžte a pak mi řekněte jak to dopadlo.“

Když se vracím do třídy, seminář pomalu končí. Po něm následuje kurz psychologie, který vede ukrajinský docent Kravčuk, proslulý tím, že je až po balonák dokonalou kopií inspektora Colomba:

„Kak vas zavút?“ říká vyučující, kterého jsem (ač mě má už rok a půl učit) v životě neviděl.

„Miňá zavút Tómaš,“ odpovídám hbitě a pro jistotu dodávám: „Éto znáčit Fóma.“

„Nu, Tómaš, i kakóju devijáciu vam náda.“

„Miňé náda paranóju, taváryš dócent,“ odpovídám.

„Kagdá vám náda paranóji, u vas búdět na reférat paranója.“

S uspokojením si vzpomínám na svého přítele, který u docenta Kravčuka udělal se známkou dvě státní zkoušku z pedagogiky prostým konstatováním: „Učítšja, učítšja, učítšja“ a usmívám se. Zvedá se jedna spolužačka, která má referát na téma mé oblíbené diagnózy F61, poruchy osobnosti, na niž jsem dostal modrou knížku. Uvádí exemplární případy a vypráví o jakémsi panu Kamilovi, který byl sice špičkovým vědcem, ale s níkým se nesnesl a dvakrát se rozvedl.

„Éto něť naš šef katedry, katóryj zavutsja tóže Kamil“ obhajuje svého šéfa docent Iljuk.

„Kaňěčno něť“ odpovídá sborově třída, která po roce a půl kurzu neví sice z psychologie nic, ale rusky umí brilantně.

„Tipjér schizofrjénija“ pokračuje docent: „čelavjék katóryj by objasníl što schizofrjénija, u něvo by bylá Nóbjelova cená i mnógo děněg.“

Jako uvědomělý atroposof chci sice říct, že vím, na čem je založena schizofrenie, ale v tu chvíli mi zazvoní telefon.

„Što sprasilos?“ ptá se docent Kravčuk.

„Moj atéc sivódňa v pretěkach ,Ili vy chóčetě byť milijanarom ili něť i ja u něvó sivódňa drug v aparatě!“

„Maladěc!“ vykřikne docent Kravčuk. „Skaží právylnyj atvjét. Ja s vamý. Célyj klas s vamý. Idítě!“

Odejdu za dveře a zvednu telefon. Ve chvíli, kdy stisknu tlačítko z kostry mobilního telefonu koupeného v bazaru vypadne tzv. simkarta. Zvednu ji, očistím o tričko a čekám, až mi Vladimír Čech zavolá. Telefon znovu zazvoní.

„Tady je Vladimír Čech, soutěž „Chcete být milionářem.“ Mluvím s panem Petrem Kolocem?“

Pokoušej se o mně mdloby:

„Mluvíte s Tomášem Kolocem a omlouvá vás pouze to, že jste jeden z mnoha bloudů, kteří mě takto oslovují.“

Poté se slova ujímá otec a seznamuje mě s otázkou, kdo drží na hlavní ceně Karlovarského festivalu v rukou křišťálovou kouli: kameraman, režisér, muž nebo žena? Přemýšlím. Ačkoliv jsem ve Varech pracoval, cenu jsem nikdy neviděl. Kameraman a režisér jsou nastrčená pitomost (kameraman má v ruce kameru a u režiséra, pokud to nemá napsáno na tričku, očividně nepoznáte, že je to režisér). Zbývají dítě a žena. „Žena“ říkám tátovi, když se ozve nechutný americký signál, který ukončí spojení. Ztuhle čekám u telefonu. Za pár minut mi skutečně volá otec. Měl jsem sice pravdu, ale protože jsem neměl jistý hlas, použil na křišťálovou kouli i další dvě nápovědy. Skončil proto na mé čtyřicetitisícové otázce.

Vracím se zpět do třídy, kde mají všichni oči na stopkách.

„Atvjétíl?“ ptá se docent Kravčuk.

„Atvjétíl.“ odpovídám.

„Právilno?“

„Právilno.“

„Skolko?“

„Sórok.“

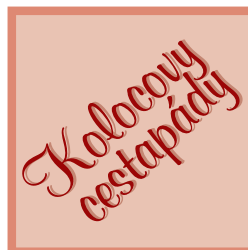
Třída vypukne v radostný řev. Odcházím pomalým krokem na smluvené místo, kde na mě čeká kamarád, který mi pomáhá s dávno předtím na ten den plánovanou přípravou oslavy mého nového bytu. Vyprávím mu novinky o konkurzu v knihkupectví a o náhlém zbohatnutí. Toho večera je zopakují ještě desetkrát, podle počtu sedmi hostů na mé oslavě. Vzpomínám přitom na svou astroložku, která mi na tento týden předpovídala geniální konstelaci.

Když si v pondělí otevřu svou počítačovou poštu, mám v ní smazané všechny dopisy, kromě jednoho anonymního s textem: „Vypadni z Hradce, nebo tě zlikvidujeme a změň si heslo svého účtu, stejně nemáme problém si ho zjistit.“

Těžký je život básníkův.

Tomáš Koloc

„Moj atéc sivódňa
v pretěkach ,Ili vy
chóčetě byť milijanarom
ili něť i ja u něvó
sivódňa drug v aparatě!“

MACUROVA SVĚTNIČKA

Vždy jsem měl podzim docela rád; i tu melancholickou, lehce hřbitovní šed', i ta holá pole, vyrazí-li ovšem jeden do přírody.

Slunce prosvítá skrze kostlivé koruny stromů, z nichž paralyticky odpadává listí. Brouzdáš se tím listím – barevnými básničkami, jež stvořil Velký Architekt – našlapuješ ve svých loňských, zimních botách a hladově čicháš. Příroda je drásavě opravdová, nic nepředstírá, je sirá, širá a sivá.

Také Praha je plná mlžné vlhkosti a svým způsobem se, celá zdrsňelá, sama stává přírodou. A do toho tady bude to zasedání NATO. Divoký vítr fučí po ulicích našeho staroslavného města, plného dlaždic, čímž nechci nikoho k ničemu vyzývat. Sám jsem totiž, jak jsem se dozvěděl, již několik let členem NATO stejně jako celá má vlast, tak bych byl sám proti sobě a proti své vlasti, což by byl hřích, neboť se zde rodí občas docela slušná mrkev, vynikající pažitka a lesy jsou bohaté na čmeláky.

Když bylo před lety na podzim zasedání MMF, odnesli to nejvíce policisté. Finanční-

ci s veselými tvářemi odjeli do svých domovů a pokračovali v načaté, abych tak řekl, filantropické činnosti. Není to divné? Copak mohou zrovna policisté za to, že žijeme v sobecké a nelidské době?

S policajty si to člověk může vyřídit, když se vrací z hospody a oni mu hloupě vytýkají, že rozbíjí pouliční lampy. Proti tomu, že jim jednu fláknete, nelze pak nic namítat. To je občanské a vlastenecké. Ale vrhat po nich lahve a kameny v pouličních střezech je surovost.

Podzim, listopad. Znáte tu nádhernou báseň Ivana Blatného? Slyšel jsem ji kdysi na jednom básnickém večeru zpívat jednu ženu s andělským hlasem:

Podzim Ivan Blatný

Shrabovat listí v parcích, jaká klidná práce. Přecházet sem a tam a pomalu se vracet, jako se vrací čas, jako se vrací dálka, nostalgická jak známky na obálkách.

Foto
Kateřina
Rudčénková

Našel jsem dopis, jenom tužkou psaný,
smazaný deštěm, zpola roztrhaný.

Ó dobo dopisů, kde jsi, kde jsi?
Jak Rilke psal jsem dlouhé dopisy;
teď mlčím, sbohem, přišel listopad.
Ryšaví koně vyjždějí z vrat.

„Zpola roztrhaný“ – není to hezké? nemáme každý ve svých zásuvkách pár takových dopisů, které jsou „zpola roztrhané“ a nic vystižnějšího o nich nelze říci?

Když ta žena dozpívala, zajiskřily jí oči a prohlásila:

„A tenhle znáte? Sedí havran na stromě a jde kolem liška. ‚Hele, havrane, co děláš?‘ – ‚Machruju.‘ – ‚To je skvělý, já jdu taky machrovat.‘ Tak tedy sedí oba na větvi a jde kolem vlk. ‚Hele, co tam děláte?‘ – ‚Machrujem, ty vohráblo.‘ – ‚Já budu taky machrovat, jo?‘ A tak tam té větvi seděli všichni tři. A jde kolem – medvěd: ‚Kurva, co tam děláte?‘ – ‚Machrujem.‘ – ‚Já chci taky machrovat.‘ Tak na větvi seděl havran, liška, vlk a medvěd a... křup vole... větev praskla. Medvěd, vlk a liška spadnou na drážku a vá-

lejí se pod stromem v křečích. Havran nad nimi lítá a volá: ‚Jo vy nemáte křídla? Tak co machrujete?‘“

Vy nemáte křídla? Tak co machrujete, řekla tenkrát ta zpívající ženská a měla pravdu. Na tom čtení tenkrát zazněla samá špatná poezie.

Ale zpátky k té Blatného básni!

Již tenkrát (bylo mi asi patnáct) jsem přemýšlel o verši „jak Rilke psal jsem dlouhé dopisy“. Ano, Rilke občas psal dlouhé dopisy, ale rozhodně nebyl ve své době žádnou výjimkou. To akorát dneska píšeme SMS. Zrovna včera mi přišla jedna od slovenského básníka Dzúrika: že byl na Kriváni. Teprve po letech jsem přišel na to, co vlastně Blatný myslel. A kdo řekne, že básníci až tak nemyslí, nerozumí tomu. Už Wagner věděl, že i operním pěvcům to musí „myslet“ a nejen kdákat. Básník Ted Hughes přišel na to, že i přírodě „to myslí“. Ivan Blatný tam někde v Anglii myslel na tuhle Rilkeho básničku:

Podzimní den Rainer Maria Rilke

Pane: je čas. Byl léta velký dech.

Teď na sluneční hodiny vrz v půli
stín svůj a vůli v nivách větrům nech.

Posledním plodům vel se naplnit;
dva jižnější dny dej jim ještě, pohni
je, by se naplnily a všeň v ohni
do těžkých vín poslední sladký třpyt.

Kdo dům teď nemá, už jej nevystaví.
Kdo teď je sám, bude jím dlouho, jist,
bdít bude, dlouhé listy psát a číst
a brát se alejí, když neklid rvavý
žene i s ním jak v sistrách listů svist.

přeložil Vladimír Holan

Dnes jsem šel na nákup: koupit kočce stělivu do záchůdku, sobě něco smutného k jídlu a šampon na vlasy. Mám večer čtení, potkám se tam s redaktorem Dobré adresy, tak mu rovnou dám tuhle Světničku. Bolí mě oči. Venku je krásně, nemůžu říci, že by byl onen Rilkův „jižnější den“, vítr klátí přírodou a je to ten vítr z básně Terezy Riedlbauchové:

Posedlost podlehnout větru
je drsný
a jazykem vymílá skalní útes

Ale dost básniček. Na chodníku u jedné z vilek jsem potkal psa, který škrábal na plot a toužil se dostat do zahrady. Napadlo mě, že chce domů, ale nebyl jsem si jist. Třeba tam má jen nějakou spřátelenou fenku, řekl jsem si a šel dál k samoobsluze. Pes šel za mnou a štěkal, jako kdyby mě ubezpečoval, že patří do té zahrady, že tam někde je jeho miska a deka.

Když jsem se vracel, pes tam ještě stál a štěkal. Na mě hleděl pohrdlivě a nevšímal si mě; já měl jistotu. Zazvonil jsem na zvonek, připravený se zeptat, zda nepostrádají zrzavého chlupatého psa. Nikdo nevyšel. Dům byl prázdný. Pokrčil jsem rameny a přemýšlel, jak dostat ztracence dovnitř, ale nad plotem i brankou byla vysoká vrstva ostnatého drátu, přehodit jsem zvíře nemohl. Šel jsem tedy dál a zradil tvora podruhé.

Jinak nic; zvláštní chlad pokrývá nánosy léta a naše vnitřky malinko zamrzají; bráníme se nastuzení. Já osobně popíjím čaj s medem. Jezdíme autobusem v ranních dopravních zácpách a je nám divně, neboť všechno strašně trvá kvůli blbcům, kteří se domnívají, že by utrpěla jejich společenská prestiž, kdyby nejeli do práce autem. Je podzim, listopad.

Strž (velký recen prostředek)

Spielbergovo futurama

Děj Spielbergova nového filmu *Minority report* troubí na fam-fáry roku 2054. Vše se točí kolem oddělení policie Precrime, jakési novodobé Delfské věštiny, kde, díky tušitelům, vědí o zločinu ještě před tím, než je spáchán. Tušitelé jsou „lidé“, produkty neúspěšného genového pokusu, kteří vidí vraždy stanovit se v budoucnosti. Šéfem Precrimu je Tom Cruise (ne babičko, neboj, ten chlap, co se ti tak líbí, nehraje padoucha, je to polda) a jako takový analyzuje veškeré případy viděné tušiteli. Když se však jednoho krásného rána postaví před obrazovku a zjistí, že za 36 hodin má zamordovat pána, jehož jméno nikdy neslyšel, začne se cítit tak trochu nesvůj. Celý zbytek filmu je silně podrážděn, létá na jakési variaci dnešní plynové karmy nebo utíká (everybody runs – jak praví slogan). Nakonec se, podle vzoru hollywoodské rétoriky, vše v dobré obrátí.

Minority report je příkladem dobrého příběhu (použity jsou motivy Philipa K. Dicka), který ovšem nemá kapacitu stát se dvou a půl hodinovým snímkem, a tak v konečném zúčtování vyznívá dosti monotónně. Mám dokonce pocit, že filmově zpracovat podobné téma je úkol veskrze nemožný,

neboť bez množství knižních berliček (jako například možnost komentování jednotlivých scén), které filmové plátno nikdy nebude schopné nabídnout, vyznívají některé scény až idiotsky směšně.

Film obsahuje mnohé rušivé prvky, snad nejvýrazněji zaznívá kontrast mezi highfuturistickými vizemi a rekvizitami ze současného světa (tj. roku 2002). Tak například ve filmu až absurdně přetechnizované město Washington, D. C. působí vedle vesnické samoty jako videohra.

Prakticky jsem neměl pocit „klouzavého“ děje, který by byl dokonalý v logických souvislostech a při tom venkoncem stručný, což považuji za jednoznačný filmařský neúspěch.

Film, myslím, nepřichází se žádnými inovacemi na poli futurologie ani kinematografického kumštu.

Ačkoli režisér ve filmu o filmu velebil obětavost Toma Cruise, jeho herecký výkon není nijak výrazný. Je to pořád ten neřád Maverick z *Topgunu*.

Myslím, že film ani nezklame, ale ani ničím nepřekvapí. Z pěti hodnotících hvězdiček dávám MR $\frac{2}{3}$.

Šimon Cipro

Hanza matka EU

Občas se recenzent dostane do situace, kdy se musí při psaní svého hodnotícího soudu držet zpátky, pokud jde o superlativy. Nelze nonstop říčet blahem „geniální, geniální“, stejně tak psát o některém titulu třeba až v listopadu, že to je tutově kniha roku, je zkrátka nereseriozní. Chvála je prostě dřina. To člověk sedí třeba nad knihou Alexandra Zimáka *Hanza, obrazy z dějin severského námořního obchodu* a tiše i nahlas autora proklíná a zároveň se raduje z jeho slušně odvedené práce.

Alexandr Zimák patří k těm autorům, kteří roky prosedí v archivech, než si řeknou, že už se jim poznámky nevejdou ani do bytu a garáže a že je na čase z toho sepsat aspoň pár řádek. Zimák je vzděláním ekonom, dlouhá léta se plavil po evropských mořích a zajímal se o dějiny námořního obchodu. Je tedy logické, že středem jeho zájmu se stala Hanza – volné společenství suverénních měst kolem Baltu, která mezi sebou po několik staletí úspěšně a čile obchodovala. Navštívil muzea a archivy měst, která jsou s Hanzou neodmyslitelně spojena. Sám k tomu v úvodu se-

bejistě říká: „Hanzovní historii jsem léta studoval ve Státní a Univerzitní knihovně v Berlíně, v Deutsche Bücherei v Lipsku, v městském archivu ve Stralsundu, v univerzitních knihovnách v Rostocku a Bratislavě, ve Státní knihovně ve Varšavě, v Národní knihovně v Paříži a v Bodleian Library v Oxfordu.“

Co všechno tedy zjistil? Zimákova monografie je plná obchodních detailů, jednání hanzovních rad, informací o cenách sledů a slanečků a jejich úprav. Poznáme z ní vývoj mořeplavby na severu Evropy od starověkých Frísů, kteří zakládali první obchodnické osady – zárodky pozdějších hanzovních měst. Stylově proplujeme historií Hanzy od 14. století po její zánik ve století 17. Zimák krátce dovede dějiny hlavních hanzovních měst ještě dál. Poslední suverénní centrum, Lübeck, bylo připojeno k Německé říši až v roce 1937, tedy staletí po faktickém zániku Hanzy.

Dále se dovíme, že Hanza zajišťovala svým členům určitý monopol na obchod s některými oblastmi – kdo nebyl členem Hanzy, nemohl třeba obchodovat s Novgorodem; kupci z Hanzy byli navíc v Rusko osvobozeni od cla. Hanzovní výsady znamenaly nejen jistě obchodů, ale také obranu lodí před piráty a válečníky. „Aktivních členů, kteří se účastnili hanzovních sněmů nebo se tam dali zastupovat delegátem jiného města, bylo asi sedmdesát a pasivních ‚vedlejších‘ menších měst, jejichž měšťané také využívali hanzovních výsad, více než sto. (...) Hanza zaujímal 1500 kilometrů dlouhé území od Rýna po Finský záliv. Jejím jádrem byla skupina takzvaných vendských měst, ke kterým se vedle hlavy Hanzy – Lübecku – počítal Hamburk, v Meklenbursku Wismar a Rostock, v Pomoranech Stralsund, v Holštýnsku Kiel a v Sasku Lüneburk. Tato skupina byla v Hanze vedoucí.“

Ale to není vše, Zimák svým čtenářům vysvětlí postupy stavby lodí v jednotlivých historických etapách a svým zřetelným nadšením pro věc je nutí žasnout nad zlepšeními, která lodě prodělaly od vikingských kocábek po středověké kogy, fleuty nebo karvely

(a bez obtíží přitom ukáže, že ani archeologie mu není oborem neznámým). Seznámí své publikum s každodenním životem nejen v největších hanzovních městech německého regionu, ale provede nás také po kontorech, hlavních osadách, které Hanza zakládala na cizím území jako své základny. Kontory byly v Novgorodu, Bruggách, Londýně a Bergenu. Podrobně přiblíží typy zboží kolujícího Baltem od soli a jantaru, přes ryby a látky po ruské otroky.

Hanzy nebyly ušetřeny ani válečných sporů, kdy byly ohrožovány především skandinávskými státy, které lákalo bohatství nezávislých obchodníků. Alexandr Zimák také přiblíží životní osudy některých významných postav hanzovní historie – lübeckého obchodníka Hanse Sonnenscheina, purkmistra a politika Hinricha Castorpa z 15. století nebo piráta Störtebekera, nenáviděného a k zabitým bestiálně krutého „Rudého Klause“.

A aby toho nebylo málo, vysvětlí autor i životně důležité propojení Hanzy a Řádu německých rytířů (samozřejmě stručně přiblíží jeho historii), neboť bez křesťanství by Hanza existovala asi jen těžko. Zimák nezapomene ani na propojení Hanzy s českým prostředím. Nejen, že se dovíme roztomilosti, jako že svatý Vojtěch je de facto první písemně doložený Čech plující po moři, ale autor také připomene mnohem podstatnější detaily související s vládou Karla IV. Římský císař ve své posedlosti Čechami hodlal změnit hlavní cesty vedoucí z hanzovních měst ze severu k odbytíštím na jihu Evropy a odklonit je přes Prahu. Tím by ale zlikvidoval hlavní sídla Hanzy, která by se tak ocitla mimo centrum obchodu, tím by se stalo císařovo rodiště Praha. Karlovu plánu hanzovní města zabránila; odepření císařské vůle jim umožňovala jejich značná suverenita. V této souvislosti stojí za zmínku další detail, další propojení s českými zeměmi: značná část hanzovních správců, konšelů, právníků a obchodníků v době Karla IV. získala vzdělání na tehdy nejbližší univerzitě ve střední Evropě, tedy v Praze.

Už jsem vás dostatečně unavil výčtem detailů, které si ze Zimákovy studie o Hanze můžeme odnést? Přesně tento pocit se ve vás patrně dostaví po přečtení dvou set stran Obrazů z dějin severského námořního obchodu, které přetéka detailními informacemi a výsledky letitých Zimákových studií.

Má ale tento mumraj obdivuhodně sebraných a systematicky uspořádaných detailů nějaký souborný smysl? Nebo jde jen o dokonalou a svým rozsahem udivující rešeršní machu? Vypovídá o tom, že svět vnímaný jako velký celek, svět „globalizovaný“, není v zásadě takovou novinkou, za jakou jej asi dnes máme. Jistě to byla globalizace odpovídající své době. Hanzovní obchodník samozřejmě hájil v první řadě zájem svého obchodu, pak svého města, a pak Hanzy jako celku – zvláště v dobách, kdy si vznikající národnostní společnosti začaly dělat zuby na bohaté, provokativně nezávislé a mnohonárodnostní Hanzy. Hanzovní obchodník ale současně při všem tom hájení regionálního prospěchu jednal se všemi národnostmi stejně (trochu podle haškovského pravidla „host jako host, třebaš Turek“). Také, stále propagující své město, žil rozkročen nad střední Evropou: studoval v Praze, žil v Lübecku, Hamburku, Kolíně nebo jiném z více než stovky hanzovních měst, obchodoval s celou Evropou od Ruska, přes Holandsko po jih. Evropa pro něj byla velký trh – slanečky, které ve Skandinávii vyměnil za kůže z Novgorodu prodal do Brugg za látky pro Itálii. Svět bez hranic v Evropě tedy již existoval – stvořila jej na několik století Hanza, společenství měst, která znala obchod, ale neznala národností šarvátky a záteže. Právě v tomto pozornosti hodném vzkazu je smysl Zimákovy práce o dějinách Hanzy.

Martin Groman

Zimák, Alexandr: Hanza. Obrazy z dějin severského námořního obchodu. Libri, Praha 2002, 1000 výtisků, 290 Kč.

Představujeme **Vám**
(jména české
poezie a prózy)

I a d k ý

(* 27. 9. 1931, Praha) Jeho prozaické texty vyšly
v příloze Tvaru (**V muniční továrně a jiné texty**, Tvary 15/1999,
a **In Girum Imus Nocte /Špička ledovce/**, Tvary 5/2002).
Komentovaná báseň **...na křídlech Tygrů, letíme** (Tvar 21/1999).
V Salonu Práva (219/2001) otiskl utopicko-filozofický fejeton **Vše
plyne trochu stranou od dobra a zla**. Autor již více než 30 let
žije v Offenbachu nad Mohanem.

Madame L. de Besançová a I. Hladký, 1951

Jaroslav Chobot, cyklus obrazů „Pomáhání křídélky“

Popis jakéhosi bytu a dva recepty na špagety

Jsme nyní u cíle a ulice vede od východu na západ některé z domů pocházejí z raných padesátých let jiné jsou novější ty na pravé straně mají lichá čísla mezi bloky těchto jak víme starších béžových domů jsou mezery tedy vlastně krátké ulice vedoucí na široké náměstí nebo jakýsi bulvár s travnatými plochami ozdobnými balvany a sochami je tu také dětské hřiště automobily parkují předními koly na chodníku šikmo napříč k vozovce ale prakticky zde není žádný provoz na druhé straně před domy jsou jakési keře a rošτίčka které se snad táhnou po celé délce bloků ten rohový dům z levé strany prvního bloku má vchod ve středu zvonky jsou po levé straně dveří před řadami tlačítek je ve zdi usazena plexiglasová deska s otvory pro prsty tyto otvory jsou ale malé tak když někdo zazvoní může se i stát že stiskne tlačítko snad příliš dlouho nebo nevytáhne včas prst z otvoru ven pak vede několik schodů ke dveřím rozdělujícím dům na dvě části ta zadní část vedoucí na sever na náměstí umožňuje přijít či odejít aniž by to vzbudilo pozornost jako z ulice všichni obyvatelé domu jsou zvědaví a stále pozorují kdo vchází nebo vychází z domu proto někdo chodí pokaždé napřed a ona za pár minut zadním vchodem (scházejí se na stanici autobusu) byt číslo jedna je ve zvýšeném přízemí vpravo za dělicími dveřmi před nimi je garsonka která ale zde nemá žádný význam bylo by zajímavé propojit ji s bytem číslo jedna dveře jsou dodatečně vybaveny bezpečnostním zámekem proto zho-

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

tovení náhradního klíče je možné až po předložení identifikační karty předsín se táhne až ke vstupu do kuchyně vlevo a do obývacího pokoje vpravo a ložnice je spojena s oběma místnostmi dveřmi ty které vedou do kuchyně jsou asi přelepeny tapetou zatímco dveře k obývacímu pokoji jsou uloženy ve sklepě vraťme se ale zpět ke vchodu do bytu: po pravé straně je skříň ve zdi kde jsou uloženy nejrůznější předměty nejdříve otevřeme dvoukřídle dveře a vidíme několik poliček s krabicemi od letních střevíčků či bot a dole dvě šedivé zásuvky v té nahoře jsou staré hadříky a tuby s čistícími prostředky na kov i na boty vzadu je také modrý smaltovaný kastrol se směsí rezavých šroubů skob hřebíků háčků a jiných drobností jistě shromážděných za dlouhá desetiletí je v něm neznámo proč též jedna stará pojistková patrona a několik ložisek k roletám kastrol je těžký má více než dvě kila ve spodní zásuvce je hned vzadu několik starých ručních vrtáků na dřevo všechny jsou ale tupé jsou zde též šroubováky kleště a jiné nářadí pilka na kov klíče 12/14/16 roubovací nůž a svíčka dále vlevo je dřevěný regál zakrytý záclonou

kde se nalézají několik profesionálních fotoaparátů a blesků a též látkový pytel na manipulaci s filmy nabíječka akumulátorů fotošišky a jiné věci zřejmě nějak souvisící se zaměstnáním nebo živností majitele či majitelky bytu také je zde vysavač prachu značky eta 409 bílý vysoušeč vlasů velká hnědá taška vedle je jakési kolmé oddělení s prostorem pro žehliči prkno a šňůry k remosce i smeták je tam dole jsou různé láhve s fridem vedle jsou ještě prací a avivážní prostředky jako sunil ariel azurit vpravo jsou polovysoké bílé kovbojské holinky s třásněmi ten regál je dosti dlouhý před ním je záclona chodba se dále rozšiřuje o výklenek kde jsou věšáky zprava visí na háčcích několik barevných látkových nákupních tašek také zástěra a na provázku s kolíčkem na prádlo jsou zavěšeny nové černé semišové holinky (také s třásněmi) a vedle nich je bočně postaven dvukolový nákupní vozík též se zde nalézají malé botníky kde jsou nové černé semišové lodičky pokud nestojí dosud venku na plastické desce na podlaze kde se boty vyzouvají na levé straně jsou dvojce dveře s hnědými klikami z padesátých let budou jistě na-

hrazeny bílými hewi 111 u vchodu je nejprve záchod za dveřmi vidíme také podlouhlé ale úzké zrcadlo a na něm někdo nalepil dvě mince pro štěstí jedna má hodnotu 2 pf a druhá 10 h záchodová mísa je francouzského typu tedy se spodním odvodem a oválnou nádrží splachovacího zařízení se středním knoflíkem a vestavěným spořičem vody přímo za tou nádrží se nacházejí dvoukřídle tapetované dveře do technické šachty s potrubími kde je též zabudován plynoměr modrý na studenou a červený na teplou vodu také jsou zde uloženy dva nepotřebné hrnce a zelený poklop záchodové mísy tedy jeho poškozená část kterou nelze snadno opravit dno té šachty je velice nízko takže spadlé předměty se těžko získávají zpět vlevo je umístěn bílý držák na toaletní papír samozřejmě doplněný dekoračním lanem na němž visí role dnes žlutého jindy ale také růžového nebo bleděmodrého papíru dobré jakosti otočným spínačem na chodbě je možno spustit ventilátor který sice málo odsává ale zato velmi hlučí světlo na záchodě a v koupelně se zapíná kolébkovými vypína-

Jaroslav Chobot, cyklus obrazů „Pomáhání křídélky“

či z konce šedesátých let na levém není tlačítko uloženo svisle nýbrž vodorovně koupelna umístěná vpravo vedle záchodu je vybavena vanou usazenou napříč proti dveřím a vpravo na vaně je zachycena bílá polička z umělé hmoty na ní leží několik barevných kartáčků z nichž jeden je určen na umývání bot ale ostatní na tělo tu poličku je možno zavěsit i ven z vany aby nepřekážela při koupání zejména když se koupají oba najednou tedy někdo a ona na druhé straně vany je též položena oválná fialová miska z plastiku v níž jsou tři nenačaté bath cubes 1,5 oz a dva flakonky bath essence (made in the u.k.) dříve tam byla i dvě kulatá mýdla a houbička na protějším konci vany leží dvě bílo-modré dózy s přísadami do koupele nebo ke sprchování značka dove jedna má obsah 200 ml a druhá 400 ml obě jsou bílé hořejšek a uzávěry jsou tmavomodré na štítcích je zobrazen zlatý racek z levé strany je umístěno umývadlo do něhož je položena rukojeť se sprchovou koncovkou kohoutky jsou časem poněkud netěsné voda by mohla kapat za vanu nebo na podlahu nad umývadlem je umístěna polička s rtěnkami a jiný-

mi drobnými kosmetickými prostředky ta polička se mírně naklání protože držáčky z umělé hmoty se časem unavily nebo je tam příliš mnoho věcí výše vpravo je připevněna druhá větší polička kde jsou parfémy deodoranty laky na vlasy nespočetné drobné flakonky lahvičky a nádobky s kosmetickými prostředky zde je také imitát parfému poison zakoupený v tunisu a flakonek se zeleným asymetrickým uzávěrem chanson d'eau (rochas) a též fialový lady stick s vůní šeriku a jeden bez vůně a dále hrneček s dvěma kartáčky na zuby jeden je modrý a druhý červený naproti této poličce tedy blíže ke dveřím je umístěna bílá skříňka z umělé hmoty opatřená dvířky se zrcadlem a tato skříňka visí relativně nízko v zrcadle se může shlédnout pouze ten kdo je mezi 150-170 cm vysoký bez obtíží zatím co ten kdo je větší se musí poněkud skrčit aby mohl dobře vidět celý obličej v této skříňce jsou jiné drobné věci tři barevné jednoúčelové holicí strojky dále je tam jeden černý plastický holicí strojek s výměnnými násadci s čepelkou a štětka pod touto skříňkou jsou zavěšeny dva ručníky ale většinou jen jeden jsou buď

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

růžové nebo bledězelené je možné je sušit na rozkládacím sušáku nad vanou nebo na radiátorech ústředního topení ovšem pouze tehdy když se topí ručníky se dají jistě také položit přes opěradla židlí bílé jídelní soupravy v obývacím pokoji umístit pod onu poličku bílou etažérku je stíženo tím že by ručníky visely až za touto etažérkou což by nebylo příliš praktické mimo ručníků zde visí také elastická červená páska do vlasů používá se při krémování obličej aby se vlasy nelepily na čelo také při mytí obličej a visí zde i láhev s přísadou do koupele od firmy lidl stiftung značky cien na umývadle vlevo je též položen necesér v něm jsou různé tuby s pastou na zuby jiné drobnosti ten necesér je bílý s nepravidelným zebrovitým vzorem a vpravo vedle dveří díváme-li se ven z koupelny do předsíně je umístěn červený látkový držák na hřebeny a kartáčky na vlasy některé jsou dřevěné s žíněmi kulaté nebo rovné jiné jsou z umělých hmot je jich sedm nebo osm takže je možno si vybrat již víme že zde snad bydlí pouze jedna osoba je to podle druhu a povahy těch předmětů které vidíme skoro jistě že je to asi žena jiné věci ale svěd-

čí tomu že zde bydlel také muž zejména se jedná o šedý župan a ruský elektrický holicí strojek tmavozelený oblek a kravaty ty věci jsou však po léta uložené a nejsou používány jsou zde také trepy ze světlé kůže které si jednou někdo půjčil ale o tomto daleko později nechceme předbíhat v popisu bytu protože vliv přítomnosti na události dávno minulé není dokazatelný ale také není zcela vyloučen takže vyjdeme-li z koupelny můžeme se podívat vpravo k bytovým dveřím nebo vlevo směrem k obývacímu pokoji a kuchyni v čele předsíně nad dveřmi do obývacího pokoje je zavěšen černý erb s dvěma mečíky pravděpodobně je to suvenýr na dovolenou ve španělsku a vpravo poněkud doleji na stěně vedle dveří hra bavorských tyrolských anebo švýcarských zvonků na ní byl volně zavěšen černý elektronický poplachový přístroj ale nedávno zmizel spolu s rukopisy formátu a4 bylo to něco o tygrech svět za zrcadly způsobil že věci které nikdo nepochopil náhle chladly pohlédneme-li doleva vidíme průhledem chodby v kuchyni ledničku značky calex je 130 cm vysoká a 60 cm široká má dvě * * na ní stojí podlouhlé stereo-

fonní rádio s dvěma čtečkami kazet rádio je značky intersound držák se kdysi zlomil při prudkém zabrzdění bílého automobilu favorit pokus o jeho slepení byl zprvu úspěšný později se ukázalo že cyanakrylátové lepidlo váhu rádia přece jenom neudrží vzadu na ledničce stojí stará mosazná petrolejová lampa před ní je postaven kalendář vedle leží několik dopisů na příklad dvě nabídky na odkup akcií a také tři složenky na zaplacení různých poplatků a nějaké výčetky z banky pohlednice dvě tužky patery hodinky vpředu stříbrný náramek s černým kamenem a dvěma draky za tím kalendářem je kulovitý skleněný stojánek na tužky jiné drobné předměty tvoří nepravidelné skupinky vpravo nad ledničkou je dvojité zásuvka nahoře je zapojeno to rádio ještě výše jsou na zdi pověšeny ozdobné talíře ten modrý co je z tunisu talíř z kréty visel donedávna nakřivo nyní visí rovně talířů je počítáme-li správně celkem pět vlevo od ledničky je pod oknem umístěn stůl o němž víme že byl kdysi v inventáři nějaké laboratoře že byl při likvidaci tohoto zařízení odkoupen stůl je sice relativně úzký ale zato dosti dlouhý je opatřen dvě-

Jaroslav Chobot, cyklus obrazů „Pomáhání křídélky“

ma zásuvkami v nichž je směs drobných předmětů jako roličky bílé lepicí pásky obálky pro zásilky na dobírku různé fotografie a negativy metr a razítko nějakého zaniklého podniku pod stolem jsou dvě kulatá sedátka a před stolem černá otočná židle kancelářského typu která kdysi nesla inventární číslo dkp 4770 a má čtyři segmenty bez koleček při otáčení ložisko asi dřelo o nějaký kov který se sypal na podlahu tento černý prášek dělal ošklivé šmouhy ale někdo již ložisko namazal vepřovým sádlem ta malá závada se tak dala snadno odstranit ale tuk se časem spotřebuje namazání se bude muset opakovat na stole vpravo jsou opět různé drobné věci a dvě zelené dózy od pleťového krému aloe vera hydroactive 150 ml od firmy pond's stejné dózy jsou i na jiných místech avšak ty dvě na stole před oknem obsahují šperky v jedné jsou obvykle stříbrné a ve druhé pak zlaté vždy na měkké podložce z vaty vedle leží též růžový řidičský průkaz pár dlouhých účtenek z potravinového discountu plus někdy i hnědý zápisník s telefonními čísly s nápisem středočeská fotografie a jiné věci jestliže majitelka bytu odjíždí

automobilem například v sobotu odpoledne na taneční čaj do skleníku ona má černé šaty s puntíčky samozřejmě také ten řidičský průkaz má sebou takže po celou dobu nepřítomnosti na stole již neleží v této souvislosti si vzpomínáme že v předsíni před závěsem je též umístěn držák na klíče tak že jeho větší část je tímto závěsem překryta visí zde klíče od bytu klíčky od toho bílého favoritu klíč od sklepa a též červený klíč od druhého zámku bytových dveří který má nějakou závadu nyní se můžeme vrátit do kuchyně kde na levé straně stolu je umístěn štůsek novin hlavně magazínů s křížovkami velká většina jich je již vyluštna (ona vždy při luštění pozoruje z okna lidi a psy) mezi časopisy jsou různé doklady negativy či dopisy které se naleznou když mají být časopisy vhozeny do jednoho z dvou odpadkových košů protože jsou všechny křížovky již vyluštny a tajenky vepsány na správném místě časopisu k odeslání řešení do soutěží však nikdy nedochází na stole vpravo vidíme též červený telefon s otáčecím číselníkem jehož zásuvka je umístěna za ledničkou dále více vlevo od stolu je ve zdi zabudovaná skříň na potraviny s větrací

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

mřížkou která přivádí čerstvý vzduch zvenku do toho špajzu potraviny tak déle vydrží samozřejmě že v horní polici se nalézá velké množství igelitových tašek s reklamami nebo z čirého materiálu tyto poslední jsou používány na přikrytí potravin v ledniče aby nedocházelo ke kondenzaci vody nebo aby byla tato zmírněna a také na přikrytí talíře se studenou večeří která je pro někoho připravena když o půlnoci přijede ze služební cesty ona pak pro něj jede na skalku bílým autem favorit ve skříní na potraviny se dole nalézají také láhve s olejem a octem vlevo je snad umístěn též sekt značky bohemia určený k vypití ve vaně kdy rádio intersound stojí na zemi a je naladěno na frekvenci 89,5 mhz dále je v této skříní sada pěti oranžových pánví s teflonovým povlakem který je proti poškrábání chráněn malými čtverečky z pěnové umělé hmoty (!) vloženými mezi tyto pánve jsou zde i náhradní příbory a některé potraviny jako půlka cibule kostkový cukr nebo spíše prázdná krabice od cukru a sedm kelímků od pomazánky rama také bochník venkovského chleba množství tubiček a krabiček jako antibiotika antimykotika

a sedativa také rohypnol a chroustáček a sušené houby v průhledných sáčcích a jiné důležité věci co se té cibule týká víme že druhá půlka se stále nalézá v ledniče je uložena ve sklence od zavařeniny s kovovým uzávěrem zde byla delší dobu v jiné sklence i zavařenina která ale během času zplesnivěla takže se musela vyhodit vrátíme-li se zpět k ledniče uvidíme že pod mrazákem kde je balíček rybího filé a byly zde také fritky v zásuvce na uzeniny se nalézá asi 20 deka slovenského točeného salámu a zbytek debrecínské pečeny ve dveřích je litrové mléko v modrém tetrapakovém obalu opatřeném velice praktickým držákem dále je tu pět kelímků porcované smetany z pražských kaváren v dolní části ledničky jsou též dva pomeranče a nějaká jablka (mísa s provensálskými špagetami zde již není zbylo jen trochu parmezánu mozzarella a tuba sauce aioli (česnekové majonézy) ve dveřích se též nalézá láhev s tomatovým kečupem (protlakem) který je možno přidat k tužší pastě z rajčat pro přípravu omáčky „salsa alla bolognese“ (1) anebo „sauce provencale“ (2) jsou zde ovšem i jiné potraviny jako pomazánka rama a škar-

ky se sádlem v sádelňáčku načatá tubička se sardelovou pastou igelitový pytlík s několika rohlíky a staniol se zbytkem plísňového sýra niva dále trojúhelník nuselského taveného sýra nyní ale dost k obsahu ledničky kuchyně končí za skříní ve zdi (připomeňme že zámek této skříně nefunguje a je nahrazen lígrem na horní části dveří otázka zda tento lígr se má otáčet doprava či doleva není nijak podstatná) na příčné zdi jsou pak umístěny keramické hodiny které je nutno čas od času seřídít mimochodem v tuto dobu posloucháme tu alisonovu a grossmanovu skladbu na 89,5 mhz fm stereo (zpívá eva olmerová) pod hodinami visí bílá porcelánová slánka z přelomu století hnědé dřevěné víčko je nebo bylo na jedné straně již opraveno avšak šroubek na druhé straně víčka se časem vylohil nyní je vše spojeno vteřinovým lepidlem takže slánka plně slouží svému účelu vlevo opět kolmo k čelní zdi se nalézá plynový sporák a plechová kuchyňská linka běžové barvy po levé straně linky je pračka typu top-loader s přívodem studené i teplé vody což je velice ekonomické na pračce je postaven větší mosazný hmoždíř nyní zpět ke spo-

Jaroslav Chobot, cyklus obrazů „Pomáhání křídélky“

ráku: má čtyři varná místa jejichž hořáky dosud nejsou opatřeny pojistkami bílý poklop je opřen o zeď a je na něm přeložená utěrka na sporáku stojí konvice na vaření vody bez uzávěru a někdy též zde leží síťka na skleněné varné nádobí mimochodem na zapálení plynového plamene se používají sirky které našly místo na již zmíněné slánce (po použití se namočí vodou) i když v pravé horní skříni je bílý elektrický zapalovač plynu na témže místě nalezneme několik talířů ze soupravy s modrým cibulovým vzorem typu natalie (dva hrnky a dva talíře ze soupravy chybí) a jiné zde neuvedené domácí potřeby dveře těchto plechových skříní nedrží dobře zavřené což bude napraveno v nejbližší době montáží magnetických zámečků dveře také při zavírání vydávají netlumený zvuk nárazu dvou plechů k tomuto úkazu však později v souvislosti s šedým županem nyní se podíváme do druhých skříněk kde nalezneme různá koření včetně provensálského dvě malé a jednu velkou krabičku s umělými sladidly a také skleněnou dózu s instantní kávou plechovku s nápisem gruzínský čaj skleničky a různé jiné potřebné věci jako sbírku

cukrů ze všech možných pražských podniků také z kavárny gany's rámeček brýlí bez jednoho skla zatím co v dolní části kuchyňské linky najdeme opět zprava kráječ na knedlíky esa kotoučkový ostříž nožů čtyřhranné struhadlo meva příbory a kuchyňské nože některé jsou velmi ostré jiné pak méně uprostřed v mezeře kde by byl umístěn válna těsto jsou dva odpadkové koše ten zleva je určen na papíry v druhém koši je nahoře láhev od svatovavříneckého červeného vína zakoupeného nedávno u firmy julius meinl u zdi za oběma koši leží zabalená motorová pila kterou je nutno vyčistit ve skřínce pod dřezem na nádobí jsou několikery nůžky tuba s acetonovým lepidlem další věci pro domácnost jejichž popis není zcela nutný vedle dřezu vlevo je stojan na odkapávání umytého nádobí v něm dva malé talířky ze servisu s cibulovým vzorem a dvě sklenky na nožičce někdy také dva hrnky s valentinovským nápisem stojí zde také láhev s detergentem na nádobí stojan je umístěn ve vaně od ustalovalače nebo vývojky a na druhé straně dřezu je láhev s vodou dále prázdná láhev od ginu která pro svůj neobvyklý tvar může také

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

sloužit jako váza a jedno z prkének na krájení které obvykle bývá naproti ve skřini ve zdi vpravo kde jsou dvě ostatní prkénka a také remoska tam ještě je a prázdné kelímky od pomazánky rama ale více vlevo sklenička s petrželí ve vodě aby se ta petržel dlouho vydržela a nahoře na kuchyňské lince vidíme celou řadu šedomodrých keramických pohárků džbánků na mléko a dřevěný mlýnek na kávu s mosazným násypníkem nad hodi-nami je kulovité osvětlovací těleso zapínané spolu se zářivkou u stropu dvojitým kolébkovým vypínačem umístěným vpravo na-proti druhé skřině ve zdi pod stropem vpravo od dveří do ložnice jak víme skleněné výplně jsou polepeny tapetami těmito dveřmi vidíme postel typu válenda vedle vpravo je kulatý bílý stůl typu service boy na třech průběžných nohách má dvě plochy s vzorovaným a děrovaným povrchem na horní ploše stojí mosazná lampa neobvyklého tvaru jejíž kovové stínítko je uzavřeno mléčným sklem lampa pochází asi tak ze sedmdesátých let kdy v zemi byl prosazován jinde neobvyklý dnes velice zajímavý design dále je zde červený budíček s průhledným disple-

jem a někdy jedna nebo dvě podlouhlé bílé dózy jedna je skoro plná a druhá skoro prázdná jindy bývají tyto dózy ve skřini na-proti a to v poslední přihrádce vlevo dole ostatně není již zapotřebí je mít po ruce dolní plocha nočního stolku je prakticky zabrána šedivým telefonem s otočným číselníkem ten telefon ale nezvoní pouze v něm hrkne začátkem vyzváněcího pulsu telefon slouží ke spojení se světem za dlouhých večerních hodin kdy je majitelka bytu vždy sama není zde nikdo jiný celá léta je byt obýván pouze jednou osobou nocí kdy zde byl někdo byly něčím zcela mimořádným posledních deset let by se daly noci ve dvou snadno spočítat (zvykla si na tu samotu) nezdá se že by tímto krutým zacházením nějak příliš trpěla ona dávno odvykla že by jí muž podal ruku při vstupu do autobusu nikdo tam nebyl a nic se vlastně nestalo pouze ji jeden chlapík překročil když ležela na zemi (to bylo ve středu, 19.39 hod) v ložnici se samota pozná podle toho že pera jednoho z lůžek jsou opotřebovaná a vydávají zvuky zatímco druhé je jako nové ale to předbíháme podruhé chceme-li se věnovat popisu bytu nesmíme se ztrácet

v analytických úvahách o charakteru vztahů jeho obyvatelky opravdu to nemůžeme a nesmíme tedy vedle toho telefonu jsou ty kelt-ské kříže oba jsou tvarově identické a tak se podíváme nalevo kde na zemi stojí bledě-modrá osobní váha s šedou stupačkou a kosodelníkovým okénkem ukazatele vedle je ponorný šicí stroj lada po mamince pochází přibližně z konce dvacátých či začátku třicátých let kulaté zrcadlo o průměru asi 75 cm visí nad tím šicím strojem kde stojí vpravo u zdi elektrický gramofon s průhledným víkem není zapojen kabely vedoucí k reproduktorům končí v obývacím pokoji za gaučem vedle okna vlevo visí velký kalendář s fotografiemi od jana saúdka krycí list není dosud odtržen takže ten kalendář zastává spíše funkci obrazu další dva obrazy jsou nad válendou z nichž ten vlevo je nějaký akt vpravo je kresba snad oné obyvatelky bytu před třiceti nebo čtyřiceti lety má dlouhé vlasy kresba je černobílá a výraz očí se nijak nezměnil ani dnes vidíme asi onu ženu před námi je 160 cm vysoká má pravidelný obličej krátké blond vlasy jí spadají přes čelo za brýlemi s dioptriemi do minusu a se zatmívací-

Jaroslav Chobot, cyklus obrazů „Pomáhání křídélky“

mi akrylovými skly probleskují světlemodré oči pod tmavým obočím právě tak jako na onom černobílém portrétu má i dnes na tváři smutný úsměv nyní si stoupla na váhu tak jsme zjistili že váží 64 kg při konfekční velikosti 42 (míry 100–80–106 cm) má na sobě červené šaty s abstraktním vzorem které nosí doma hned když vstane a růžovou flanelovou noční košili s bílou kraječkou pověsí na ramínko na bok skříně k těm skříním a jejich obsahu se hned vrátíme někdo ji pozoruje jak rychle rozhodí ložní prádlo po válečcích a otevře okno aby čerstvý vzduch vonící již jarem 1997 zaplavil tu ložnici a běží do koupelny a tam se velmi intenzivně myje a když nasaje nosem vodu tak vydá zvuk jako slon chobotem k tomu hraje rádio na frekvenci 89,5 mhz zatím co se ložnice větrá vidíme dvě skříně polepené našedlými tapetami se sříbřitě lesklým vzorem jakýchsi stylizovaných bambusů ta ze skříní která je rovnoběžná s postelemi je trojdveřová a obsahuje vlevo v přihrádkách množství podprsenek kalhotek a triček ale vpravo jsou všechny možné sukně a šaty jako ty s tygřím vzorem na límečku které si koupila na dru-

hou schůzku s někým smála se trochu že nový muž nové šaty to je její zásada jiná její zásada je „ne hned“ jsou tam také ty černé ke kterým nosí jeden ze svých tří velkých křížů dva keltské jsou absolutně identické tvarem ale rozličené materiálem proto je jeden těžký pak má ještě ten kostěný který s dvěma předchozími nemá ale vůbec žádnou souvislost ve skříní jsou také blůzy z nichž nás zaujala černá krajková kterou nosí k jeansové košili na skříní vpravo je keramická váza s helénskými vzory v ní přestřižená černá punčocha a tkanička od bot ta druhá skříní naproti posteli je dvojdílná jinak je stejná jsou v ní hlavně kabáty jako ten fialový nebo ten cyklamen s černým límcem a pak zvonovitý zelený kožíšek ten je krásný ale těžký pak ten bílý také jsou zde nějaké kravaty dole ve skříní na dně leží sytě červená sportovní taška obsahující fotografie a knihy soukromého rázu včetně káfkova procesu to nesmí nikdy vidět to je za zrcadly i na téhle skříní stojí váza ale ta je bílá a plochá a za ní je položeno náhradní umývadlo do koupelny u zdi vlevo za skříní je krabice se skleněnou sluneční střechou k zabudování do auta a šedo-

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

modré kovové štafle nesmíme zapomenout na věci uložené po léta v prostoru na peřiny postelí a hlavně ne na šedivý župan na kterém bylo dokázáno že činy a myšlenky setravají na věcech třeba desetiletí: někdo si ho půjčil po koupeli a pak během okamžiku řekl tatáž slova týkající se nutnosti nemlátit s kovovými dvířky kuchyňské linky a lítat po bytě jako kdysi řekl někdo jiný a ona se divila ještě více když ji hned nato nazval jejím nikomu jinému neznámým zdobnějším jménem a zabrnkáním prstem na rtech vydal onen jí před léty tak povědomý zvuk byla to jistě nepravděpodobná nahodilost a chaotický shluk událostí v kontinuu (ani ze tří nahodilých souvislostí nelze dedukovat žádné vysvětlení) ale ona se zarazila jako ostatně již vícekrát a zapomněla si na chvíli vnucovat že je obyčejná ženská jak v sebeobraně říkávala ale to byla pouhá submise (o tom píše jeden psychiatr) ten župan si někdo potom již raději nepůjčoval ale zkusil si ty zelené šaty a tady nenastal žádný jev proto se podíváme nejprve na zem kde je světlemodrý kovral se vzorem ve struktuře je to tentýž kovral jako má někdo před postelí je bílá předložka flo-

kati a pak zjistíme pohledem ke stropu že tam je zavěšené osvětlovací těleso ve stylu padesátých let které by sběratel artefaktů tohoto období jistě ocenil a poodhrneme-li záclonu která je na místě dveří uložených ve sklepě vidíme panorama obývacího pokoje je velmi dlouhý ale na šířku má pouze tři metry a několik centimetrů hned za záclonou je třetí gauč a za ním bílý jídelní stůl a čtyři židle na stole leží ještě od večere čtyři podložky pod talíře jsou z dovolené na floridě vidíme siluetu miami stojí tam též mosazný svícen láhev s aperitivem martini a svatovavřinecké červené je dopito prázdná láhev je proto již v koši na odpadky k večeri byly špagety na provensálský nebo boloňský způsob a jako předkrm avocado s krevetami sauce aioli špagety jsou nyní na míse v ledničce calex také byl na stole salát s tomatami olivami a s kozím sýrem ona i někdo si velmi potrpěli na styl ve věcech při stolování a v oblékání tento life-style a ortenova sedmá elegie jim daly první impuls spolu s nahodilostmi v obou liniích jejich životů které postupně objevili a pak feromony ten šedivý župan a skryté asociace v řeči pohledech

a posuncích transcendentální symbolika sektu bohemia ve zpěněné a vonící lázni protože ale víme že na konci vany jsou položeny dvě plastické dózy s přísadami do koupele značky dove jedna má obsah 200 druhá 400 ml obě jsou bílé hořejšek a uzávěry jsou tmavomodré na štítcích je zobrazen zlatý racek tak nám nezbude než se dále podívat napravo kde vedle dveří stojí prádelník na něm je tlačítkový telefon s možností odpojit zvonění nebo také opakovat volené číslo odpovídá standardu fcc a je šedobílý podle jedné verze stojí na tom prádelníku také velké stereo-rádio značky jvc s dvěma čtečkami kazet zakoupené ve spojených státech amerických při poslední dovolené na floridě a cd přehrávač intersound ale podle druhé verze je toto rádio jvc v ložnici na druhé posteli která se nerozestýlá a ten cd player je na prádle v sektorové skříni podle třetí verze druhá postel není v ložnici která verze je správná je zcela jedno (někdo ví vždy všechno a nikdo neví nikdy nic) sektorová skříň je světle hnědá v kombinaci s bílou a má pět stejně širokých modulů první je vlastně skříň na šaty a ta druhá má jako všechny ostatní dvoukřídlové

Jaroslav Chobot, cyklus obrazů „Pomáhání křídélky“

dveře ale pod ní je volný prostor kde je na nízké zásuvce televizor tesla color a na něm někdy stojí již zmíněná bílá mramorová cihlička ze schodiště paláce dunaj s jakýmsi symbolem za tím televizorem a vpravo od něho je asi třicet gramofonových desek ale jak víme gramofon se nalézá na šicím stroji v ložnici a není používán ostatně oba boxy jsou dosud na této skříni v obývacím pokoji skříň stojí na průběžném soklu a v každém modulu má tři zásuvky nad sebou takže tři moduly mají celkem devět zásuvek a každá ze zásuvek obsahuje množství různorodých předmětů v té vlevo nahoře jsou ty podložky na stůl a těch podložek z floridy je celkem pět v ostatních zásuvkách nalezneme také množství hodinek jak digitálních tak analogických staré brýle tužky krabičky od filmů punčochy dopisy kuličková pera doklady a fotografie a jiné věci jejichž účel nebo důvod existence nám není znám protože se zcela nahodile nashromáždily za dlouhá léta a tedy jsou zde oprávněně a tak se podíváme na věci zvenku jednotlivých modulů viditelné zleva vidíme řadu knih a tam také studnu osamění (radcliffe hall) bránu vítězství

(e.m.remarque) vedle dvou lásek phillipe marceaua od mauroise a věčnou ambru kathleen winsorové temné aleje ivana buni na je léto, půl jedenácté večer marguerity durasové a ve vedlejšímu modulu stojí elektronické hodiny z ddr a ty musí čas od času seřizovat a opět vedle je kameninová miniatura golema který splní všechna přání pokud jsou splnitelná někdy zde byly ty věci soukromého rázu o kterýchž víme že jsou nyní dole ve skříni v ložnici v sytě červené nylonové sportovní tašce zatímco ve spodním prostoru téhož modulu tedy nad zásuvkami jsou čtyři velké piniové šišky z nich tři tvoří skupinku uprostřed zatímco čtvrtá je na levé straně vpředu po obou stranách jsou dvě ozdobné škatulky v té levé je množství starých holicích čepelek bez obalů v té pravé vidíme dvojce staré hodinky v jedné je zabudován hrací strojek s melodií z filmu doktor živago krásné je žít potom zcela vpředu stojí skleněná broušená dóza zatímco ve stejném prostoru vedlejšího modulu je čajový servis natalie s pěti hrnků cukřenkou a konvicí a nahoře pak modré likérové sklenky se zlatou obroučkou a v posledním modulu dole

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

jsou dva popelníky z broušeného skla a otočný stojan na audiokazety zelené barvy vlevo jeden ozdobný bohatě zlacený porcelánový hrnek a jak vidíme v horní části modulu stojí různé porcelánové vázičky s květinovými reliéfy a jiné drobnosti nábytková stěna končí těsně před trojdílným oknem vybaveným žlutými plisovanými roletami právě tak jako dvě okna v kuchyni a ložnici která jsou dvojkřídlová vidíme že ona již rolety ve všech oknech najednou vytáhla a zajičila v horní poloze takže slunce svítí přímo z jihu dopoledne je proto ozářena pravá strana obývacího pokoje a odpoledne levá světlo je částečně tlumeno záclonou a dopadá v poledne na bílý kulatý stůl uprostřed místnosti horní plocha stolu je kryta sklem uprostřed stojí bleděmodrá váza s forsytiemi ovládačka televizoru a skleněná koule s pegasem sluneční paprsky dopadají na stůl přes třímístnou sedací soupravu se vzorem stylizovaných listů zatímco v prostoru mezi oknem a touto soupravou je umístěn složený bílozelený sušák na prádlo z kovových trubek a drátů a elektrické olejové topné těleso vedle něhož stojí zelená rostlina

v květináči postaveném do bílé misky se vzorem v podobě segmentů ve struktuře mísa stojí na vysokém dřevěném stolku takže v poledne tato rostlina má přímé slunce a druhá rostlina je v plastickém bílém stojanu na zemi před sedací soupravou je to nějaký druh kapradí po pravé straně do místnosti vidíme stojanovou lampu s kombinací skleněných perel a opálových ploch na válcovém osvětlovacím tělese ve výši asi 120 centimetrů od podlahy na bílém talířovitém podstavci s mosazným středem a od stropu visí pětiramenný křišťálový lustr liglass z kamenického šenova před tou lampou a již zmíněným prádelníkem stojí křeslo ze sedací soupravy zatímco její třetí částí je pojízdný taburet stojící v prostoru pod televizorem tesla color na němž někdy stává již zmíněná bílá mramorová cihlička ze schodiště paláce dunaj také jsou tam ruské digitální hodiny se zeleně svítícími čísly takže během sledování televizních seriálů jako perlový náhrdelník má někdo i ona přehled o času který zbývá do konce vysílání do spánku do probuzení do okamžiku kdy ona rychle rozhodí ložní prádlo po válendě a otevře okno

aby čerstvý vzduch zaplavil ložnici plnou hudby ze stanice na 89,5 mhz fm.

(Na tom, kdo je ona, někdo nebo nikdo, nezáleží, všechno a nic již ztratilo jakýkoliv význam, ovšem musíme se nyní zeptat na rozdíl mezi slavnými omáčkami boloňskou (1) a provenzálskou (2). K tomuto účelu poslouží dva dobré originální recepty z encyklopedie francouzské kuchyně (isbn: 2-7140-0136-X), zkuste obě varianty, vaše milénka bude nadšená, jak umíte krásně připravit erotickou večeři. Aperitiv nejlépe Martini extra dry, jako předkrm zvolíme avocado se sauce aioli a krevetami, doprovázené bílým vínem, nejlépe je podávat Frascati nebo Orvietto classico, z francouzských vín se dobře hodí Clairette de Languedoc nebo Entre-deux-mers. Ke špagetám na oba způsoby, boloňský i provenzálský, jsou vhodná pouze vína červená, z italských nejlépe Chianti a z francouzských vín jistě provenzálský Bandol, Cassis nebo Palette, ale i klasická vína z oblastí Saint-Emillion, Côtes du Rhône nebo Girondas. Samozřejmě, že s oběma omáčkami dobře harmonizuje také české červené Svatovavřinecké, které je cenově výhodnější než vína italská nebo francouzská.)

Spaghetti alla bolognese

(množství pro dvě osoby)

- 150 g mletého vepřového z kýty
- 300 g mletého hovězího na guláš
- 50 g šunky
- 2 pol. lžice oleje
- 1 dcl červeného vína
- 100 g rajského protlaku (pasty)
- 100 g žampionů
- 2 snítky celeru
- 2 snítky petržele
- 1 karotku
- 1 cibuli
- sůl, pepř
- 250 g špaget (nebo spaghetti)
- 50 g strouhaného parmesánu

Příprava:

Šunku a zeleninu jemně rozsekáme, krátce osmažíme na oleji, později přidáme mleté maso. Když je maso propečené, přidáme rajský protlak a červené víno, osolíme a opepříme. Směs necháme dusit asi 20-30 minut. Hotová salsa alla bolognese musí být poměrně hustá. Pamatujme si, že hlavní jídlo je tato salsa, špagety jsou příloha. Proto na udané množství salsy uvaříme asi 200 až 250 g špaget, doporučuje se „al dente“, tj. asi 7–10 minut varu.

Špagety vaříme ve slané vodě s přídavkem čajové lžičky oleje. Po scezení dodáme oříšek másla a prolijeme krátce studenou vodou. Servírujeme na hluboké talíře. Hustou omáčku na špagetách posypeme strouhaným parmesánem.

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

Spaghetti sauce provencale

(množství pro dvě osoby)

- 250 g mletého vepřového z kýty
- 250 g mletého hovězího na guláš
- 2 pol. lžíce oleje
- 2 cibule
- 2 stroužky česneku
- 100 g rajského protlaku (pasty)
- sůl, pepř
- provensálské koření (rozmarýn, tymián, oregano, majorán, šalvěj), nejlépe čerstvé (s provensálským kořením nešetřete), v nouzi vyho-
ví sušená směs koření ze skleněné kořenky
- 250 g špaget
- 50 g strouhaného ementálu

Příprava:

Česnek jemně rozsekáme a utřeme se solí, polovinu tohoto množství osmažíme s rozsekanou cibulí na oleji. Později přidáme mleté maso. Když je i maso hotové, přidáme provensálské koření, druhou polovinu česneku a rajský protlak, osolíme a opepríme. Směs necháme dusit asi 20-30 minut. Hotová provensálská omáčka musí být poměrně hustá. Pamatujme si, že hlavní jídlo je tato omáčka, špagety jsou příloha. Proto na udané množství omáčky uvaříme asi 200 g špaget, doporučuje se „al dente“, tj. asi 7–10 minut varu.

Špagety vaříme ve slané vodě s přídavkem jedné lžičky oleje. Hotové špagety scedíme, přidáme oříšek másla, prolijeme krátce studenou vodou. Servírujeme na hluboké talíře. Hustou omáčku na špagetách posypeme nastrohaným ementálem.

Nezapomeňte na salát, nejlépe hlávkový s francouzským dresingem (se solí utřený česnek, olej, hořčice, ocet, pepř a sůl). Do hotového salátu dáme ještě asi dva až tři syrové, na jemné plátky nakrájené žampiony nebo rozdrčené vlašské ořechy. Zbývá popřát dobrou chuť. Jak víme, láska prochází žaludkem: ponecháte-li své milence po jídle půl hodinky odpočinku, dostane se vám dozajista zasloužené odměny.

© 1997 Ivan Hladký

...za sto dní zabito téměř
800 000 příslušníků
menšinového kmene
Tutsiů.

která

svoboda slova

Do jaké míry jsou novináři odpovědní za následky své práce? Je správné trestat šíření idejí a ideologie? Kde leží hranice svobody tisku? Nové odpovědi možná přinese tribunál, který v současné době zasedá v africké Tanzánii. Poprvé od konce druhé světové války stojí před soudem novináři obvinění ze zločinů proti lidskosti.

Africký proces se zdá vzdálený. Může ale mít vliv na celý svět, neboť probíhá v režii OSN. Jestliže soudci výrazně zpřísní chápání odpovědnosti novináře, autoritářské země se toho mohou pokusit využít k omezení svobody slova.

Rwandští novináři Ferdinand Nahimana, Hassan Ngeze a Jean-Bosco Barayagwiza jsou obviněni, že pomohli vyvolat genocidu, při níž bylo ve Rwandě v roce 1994 za sto dní zabito téměř 800 000 příslušníků menšinového kmene Tutsiů. Nahimana a Barayagwiza šéfovali Radiu Mille Collines, což byla v období před občanskou válkou nejposlouchanější rozhlasová stanice v zemi. Ngeze redigoval extremistické noviny Kangura. V době před vypuknutím genocidy vedla obě média agresivní protitutsiovskou kampaň.

Posledním novinářem, který byl za podobný zločin odsouzen, byl nacist Julius Streicher. Jeho časopis Der Stürmer byl při Norimberském procesu v roce 1946 ozna-

čen za jednu z příčin genocidy Židů. Streicher byl odsouzen k smrti.

Vliv médií ve Rwandě je přitom tradičně mnohem silnější než v Evropě. „V této venkovské zemi berou rozhlas skoro jako boží slovo, které říká celému národu, jak se chovat,“ říká keňská novinářka Mary Kimaniová. Když pak v roce 1994 z rozhlasu zazněly výzvy k útokům na Tutsie, rwandští Hutuové se neptali a vyrazili s mačetami do ulic.

Radio Mille Collines a noviny Kangura pochopitelně nebyli jedinými viníky genocidy. Byli součástí širšího spiknutí, jež vedla vláda, která chtěla vyvolat válku proti Tutsiům. Obě média násilně řešení aktivně podporovala. Texty písní, které Radio Mille Collines hrálo, vyzývaly k zabíjení Tutsiů. Moderátoři vyprávěli rasistické vtipy. Kangura obhajovala válku s tím, že Tutsiové se údajně chtějí zmocnit vlády v zemi.

Když vraždění vypuklo, do ulic vyrazily skupiny Hutuů a hledaly Tutsie, které by mohly zabít. Zpravodajové Radia Mille Collines jim hlásili, kde se Tutsiové ukrývají. Také zveřejňovali poznávací značky vozů, v nichž Tutsiové prchali, a vyzývali k jejich pronásledování. O následných masakrech pak mluvili jako o dopravních nehodách.

Vyšetřovatelé jmenovaní OSN nyní, téměř osm let poté, obvinili tři novináře z rozněcování nenávisti. I tradiční obhájci svo-

zabíjejí

body slova (mezinárodní Komise na ochranu novinářů – CPJ – aj.) souhlasí s tím, že tito tři zašli příliš daleko. „Jejich činnost, to podle mě nebyla žurnalistika, ale válečná komunikace sloužící ke koordinaci útoků,“ říká ředitel CPJ Joel Simon. „Přímo napomáhali genocidě.“

Přesto je možné, že „africký Norimberk“ může v důsledku omezit svobodu tisku v různých částech světa. Záleží totiž na tom, jak soudci definují odpovědnost novináře. Podle současných preceden-tů je třeba, aby mezi novinářovým projevem a spáchaným zločinem byla přímá souvislost, v právnícké terminologii kauzalita. Takto jednoduché spojení mezi vysíláním Radia Mille Collines a masovými vraždami není. Soudci však mohou přijmout alternativní výklad a odsoudit rwandské novináře postě za to, že vyvolat genocidu měli zřejmě v úmyslu.

Takový výklad by uvítaly země, které kritizují americké a zápa-doevropské pojetí svobody slova. Podle nich USA do světa bezo-hledně vyvážejí svůj liberalismus a odmítají připustit, že autorita-tivnější přístup se zdůrazněním odpovědnosti by mohl v důsledku být přínosnější.

Eric Mose je viceprezidentem tribunálu. Jednoznačně tvrdí, že je na čase, aby Spojené národy v oblasti svobody slova ustavily no-vý precedens. „Mezinárodní soud udělal něco takového naposledy před padesáti lety. Už je na čase znovu vymezit určité limity.“

Konečný verdikt pravděpodobně padne až začátkem příštího ro-ku. Jeho podobu zatím nelze předvídat. Je však možné, že se západ-ní civilizace bude muset zamyslet nad svým liberálním přístupem ke svobodě slova a znovu ho v mezinárodním kontextu obhájit.

Miroslav Cingl

Připraveno pomocí materiálů Mezinárodního soudního tribunálu pro Rwandu, Komise na ochranu novinářů a Columbia Journalism Review.

PROGRAM DIVADLA NA ZÁBRADLÍ

L i s t o p a d

Anenské nám. 5 - Praha 1 - www.nazabradli.cz

1.pá	Jan Kraus NAHNILIČKO režie Jiří Ornest - mimotónové vstupné
2.so	David Harrower NOŽE VE SLEPICÍCH režie J. A. Pitínský
3.ne	E. Tobiáš, J. Nebeský, M. Dohnal JE SUIS režie Jan Nebeský
4.po	Jiří Ornest TRAGÉDIE MSTITELE režie Jiří Ornest
6.st	Anton Pavlovič Čechov IVANOV režie Petr Léhl
7.čt	Michael Mackenzie BARONKA A SLUŽKA režie Peter Gábor
8.pá	G. Tabori BALADA O VÍDEŇSKÉM ŘÍZKU režie Jiří Pokorný
10.ne	E. Langer VELBLOUD UCHEM JEHLY Příserné děti - Půda
11.po	E. Hauptmannová, B. Brecht, K. Weill HAPPY END režie Jiří Ornest
12.úť	Jane Bowles V ALTÁNU režie Jiří Ornest
13.st	Anton Pavlovič Čechov STRÝČEK VÁŇA režie Petr Léhl
14.čt	Ladislav Smoljak MALÝ ŘÍJEN režie Ladislav Smoljak - zadáno
15.pá	Jiří Ornest TRAGÉDIE MSTITELE režie Jiří Ornest - zadáno
16.so	Michael Mackenzie BARONKA A SLUŽKA režie Peter Gábor
17.ne	CO VŠECHNO UMÍ CLAUS PEYMANN scénické čtení - EK
18.po	David Harrower NOŽE VE SLEPICÍCH režie J. A. Pitínský
19.úť	G. Tabori BALADA O VÍDEŇSKÉM ŘÍZKU režie Jiří Pokorný
20.st	Anton Pavlovič Čechov STRÝČEK VÁŇA režie Petr Léhl
22.pá	GARDEFOBIÉR Soubor Divadla v Dlouhé - veř. generálka 11.00
23.so	GARDEFOBIÉR režie M. Huba Soubor DvD 1. PREMIÉRA
24.ne	GARDEFOBIÉR režie M. Huba Soubor DvD 2. PREMIÉRA
25.po	Jane Bowles V ALTÁNU režie Jiří Ornest
26.úť	Michael Mackenzie BARONKA A SLUŽKA režie Peter Gábor
27.st	Anton Pavlovič Čechov IVANOV režie Petr Léhl
28.čt	David Harrower NOŽE VE SLEPICÍCH režie J. A. Pitínský
29.pá	Jean-Claude Carrière TERASA režie Jiří Pokorný - zadáno
30.so	HAPPY END režie Jiří Ornest - 17.00 - sleva 60% pro seniory

Začátky představení v 19.00 hodin, není-li uvedeno jinak

Objednávka vstupenek

osobně Anenské nám. 5 - e-mailem marketing@nazabradli.cz

telefonicky 2 22 22 20 26 (po 14.00 hod.) - faxem 2 22 22 03 84

Nevyzvednuté rezervace se uvolňují týden před představením.
Pokladna je otevřena od 14.00 - 16.00 a 16.30 - 19.00. hodin.
O víkendu 2 hodiny před představením.
Předprodej na prosinec začíná 15. listopadu v 11.00. Pauza 15.00 - 15.30.

A mám to zadarmo! + 5 vět zdarma!

Tento fejeton obsahuje 30 vět

Strašně rád chodím do těchletěch velkejch krámů. Zjistil sem, že tam ušetřím. To víte, důchodce dneska nemá zrovna na rozhazování, a tak šetří, kde se dá. Ale tyhle supermarketý, to je žůžo. Tam člověk dostane spoustu věcí a někerý úplně zadarmo.

Třeba minerálky. Už je nekupuju po šesti jako dřív, ale pět plus jednu. Zaplatím jich prostě jenom pět a jednu mám zadarmo. Když jich koupím sedumdesát, mám jich k tomu zadarmo čtrnáct, což je už fakticky hodně. Nebo to malý pití. 500 ml + 20 % zdarma! Voni se teda ty Franty, Strejdy a Marindy nedaj moc pít, ale když je to zadara...

Ty vobchodníci sou moc hodný, že takle myslej na lidi a chtěj jim ulevit. Jediný, v čem mám trochu zmatek, je, která z těch minerálek je vlastně grátis. Chtěl jsem si to vypočítat nákou minerální rovnicí, ale pořád mi tam vycházelo, že platím všecko. Připouštím, že mi to není moc jasný, stejně jako u těch pitíček nevím, jestli piju zadarmo ze začátku nebo až nakonec. Návod k použití jsem študoval dost podrobně, ale kromě nákejch písmenek s čísličkama, na kerý sem ani pořádně neviděl, sem tam nic nevobjevil. Chtěl sem si v obchodě z těch flašiček to zdarma vodlejt do čutory, ale vy-

Honzy Hanzla

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

vedli mě. Jako by jim to nemohlo bejt fuk, když to nic nestojí.

Třeba u fotek je to jasnější, tam mám každou desátou zákazku zdarma. Sem docela rád, že to vim, to mám pak z těch fotek větší radost, protože sem ušetřil. Jenom mě mrzí ty prachy za těch devět filmů předtim, ale uznejte, že je jeden vyflákat do zdi musí, když chce ušetřit. Potěšil mě i muj zubař, kerej, když mi vytrhnul čtvrtěj zub, slíbil, že mi ty zbylý vytrhne úplně bezplatně. Von teda zbejval jenom jeden, ale i tak to vod něj bylo hezký.

Nedávno mi naši koupili novej gramofón, ten na ty malý kulatý placičky, kontaktní desky se tomu, myslim, říká. A u nich je to zrovinka tak. Nejdřív měly třeba dvacet písniček a jednu nebo dvě navíc, zadarmo, jako tenhleten bumus. Teď jsem ale dostal desku s Waldou, kerá má sice jenom třináct písniček, ale k tomu osm dalších jako závdavek, úplně zadarmo samozřejmě. Asi si je vodstřihnu.

De ten svět ale kupředu! Za chvíli budem platit třeba jenom za první písničku a za vostatní už ne. Taky s jednou jedinou minerálkou jich dostaneme dalších dvanáct a nebudem stačit chlemtat. Nakonec nám budou dávat prachy za to, že si vod nich vůbec něco koupíme. Určitě!

E X P E D I C E

Angkor Wat

2001/2002

**cestování Jižní a Jihovýchodní Asii
a jejími ekologickými farmami**

Část 3

JIŘÍ HEJKRLÍK, KLÁRA HENDLOVÁ
(studenti Institutu tropického a subtropického zemědělství)

Thajsko

Tři hodiny letu indickým Boeingem nás přenesly do úplně jiného světa. V Thajsku jsme byli poprvé.

V původních zjednodušených představách jsme se pokoušeli přirovnávat tuto zemi k Indii a připravovali se na nová hašteřivá setkání s rikšáky a s nezvladatelným pouličním živlem. Přílet do klimatizované letištní haly byl prvním náznakem toho, jak daleko jsme ve svých představách od skutečnosti. Naše rozpaky pokračovaly i poté co jsme halu opustili a ocitli se před několikaproudovou víceúrovňovou magistrálou, po které se řítily auta luxusních značek, každé ve svém vlastním pruhu. Zkrátka a dobře, organizovanost a materiální vyspělost Bangkoku nás po chaotické Indii značně šokovala.

Zcela zdarma (!) nám byla poskytnuta informace, jak se dostaneme z letiště, takže už za pár okamžiků po přiletu jsme seděli v klimatizovaném autobuse č. 59 směrem do centra. Automaticky jsme si vybavili dojmy z cesty z letiště do centra Dillí. Dnes do nás neudeřilo vedro a dusno, nýbrž chlad klimatizace, nečekal nás žádný hluk a šed, nýbrž čisto a svěží barvy a relativní ticho ulic. Značně nás znejistilo i zjištění, že nejsme středem pozornosti, přesto že jsme byli na místní poměry oblečení dosti extravagantně – s prvky indického pandžábského kroje. V rozmanitosti Indie se ztratí i člověk oblečený v kusu pytle, ale zde jsme si připadali jinak a hloupě, přibližně na způsob zpustlých vesničanů, kteří po letech přijeli do velkoměsta.

Obdoba našeho metra se v Bangkoku vznášá vysoko v ulicích

Mířili jsme k jedinému styčnému bodu, o kterém jsme (stejně jako tisíce dalších turistů) v Bangkoku věděli předem, do turistického ghetta ve čtvrti Bang Lampu, do ulice Khao San. Zde jsme se ocitli v umělém světě, zcela odtrženém od zbytku města. Původní obyvatelé zde tvoří pouze malou menšinu zajišťující služby. Ulice je jinak dobytá a patří bílým. My jsme zde strávili jen jedinou noc. Místo toho, abychom si odpočinuli, probděli jsme ji celou nadskakující na posteli v rytmu 120 bpm evropské technohudby, linoucí se z restaurace pod naším oknem. Záchranou nám byl malebný rodinný guesthouse nedaleko řeky, kam jsme se hned druhý den přesunuli a nakonec tam přečkali více jak týden.

V Bangkoku nás zdrželo hlavně čekání na vyřízení víz do sousedních zemí. Většinu volného času jsme trávili užíváním si materiálního bohatství a vymožeností Bangkoku, projížděním se Sky-trainem (na kůřích nohách postavenou obdobou našeho metra, z níž je čilý ruch v ulicích vidět

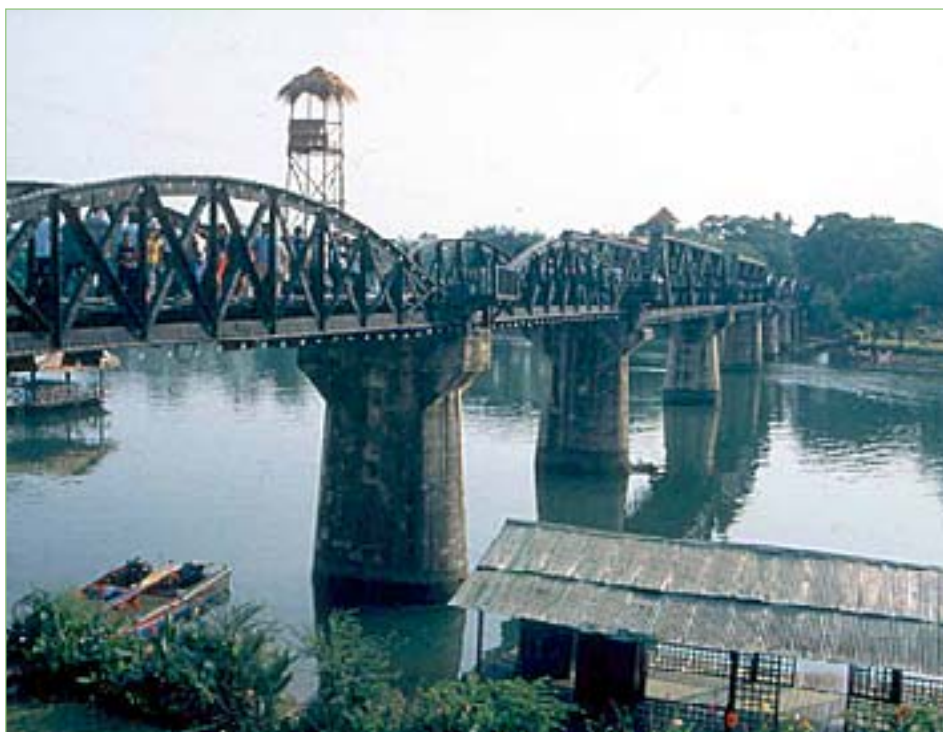

Dopravní zácpa je v Bangkoku každodenní smutnou realitou (z ptáčích perspektivy) bláznivými rychlojízdami po křivolakých kanálech a ochutnáváním pestré škály pouličních pokrmů. Velmi příjemně nás překvapila přítomnost lidské bytosti v místech, kde by v našich evropských podmínkách člověk našel pouze bezduchý stroj. Nejtypičtější příkladem je osoba revizora v autobusech. Hloupý turista tak má alespoň možnost zeptat se někoho fundovaného, kde a kdy musí vystoupit. I na dalších místech, jako jsou nástupiště lodí a vysutého metra, je vždy možno nalézt někoho, kdo má na starosti bezpečnost a zároveň pohodlí pasažérů. Bangkok na nás proto zapůsobil v porovnání s mnoha evropskými městy daleko přátelštěji a tepleji. A to i přesto, že

jakýkoliv dotaz v angličtině probouzí na tvářích domorodců pouze rozpačité úsměvy a horlivé odkývání všeho, na co se člověk zeptá.

Během následujícího týdne jsme Bangkok opustili. Zatím jen na pár dní, neboť jsme stále čekali na laoské vízum. Jak jsme se pohybovali po západním Thajsku a poblíž barmské hranice luxusními klimatizovanými autobusy z jednoho příjemného místa na druhé, začínali jsme si pomalu uvědomovat, že zdejší pohoda a jistota jsou nepřímou úměrnou množstvím a intenzitě opravdových zážitků, které si z Thajska odvezeme. Co je na tom, pohodlně se přepravit do Nakhon Pathon, zde se příjemně ubytovat v hotelu s HBO programem na pokoji a po návštěvě 127 metrů vysoké buddhistické stupy plné turistů se dobře najíst a jít si lehnout? Ve stejném duchu jsme shlédli i turistické atrakce v podobě nedalekého plovoucího trhu, filmově proslulého mostu přes řeku Kwai a blízké přírodní rezervace. Všechna tato místa pro nás znamenala jen nevýraznou, i když příjemně a odpočinkově strávenou dobu čekání na vyřízení nutných formalit.

Most přes řeku Kwai
– namísto spojeneckých vězňů dnes přeplněný turisty

Plovoucí trhy v okolí Bangkoku dnes přežívají pouze jako lákadlo pro turisty

Čtrnáct dní poté co jsme do Bangkoku přiletěli, jsme ho konečně opustili. Ne natrvalo, ale aspoň na několik měsíců. Milým překvapením byla noc strávená v lehátkovém voze vlaku mezi Bangkokem a Chiang Mai, ležícím v severní části Thajska. Původně nevábny interiér vlaku se pod rukama železničních stewardů proměnil v útulný prostor se dvěma řadami podélných lůžek, ukrytých za bledě modrými záclonkami. V čistě povlečené po-

steli se spalo sladce. Srovnávat Thajsko s Indií je prostě jako snažit se srovnávat bicykl s nejnovějším mercedesem. Vůbec celkový dojem, který jsme nabyli, byl ten, že chceme-li Thajsko nazývat „Perlou Orientu“, musíme Indii přirovnat k jejímu organickému odpadu. Teprve s odstupem času člověku dojde i druhá stránka věci. Na rozdíl od teplého a životem bujícího exkrementu je krása sněhově bílé perly chladná a neživotná.

V Chiang Mai jsme narazili na tolik cestovních kancelářů, nabízejících výpravy po okolních vesnicích horských národů, že jsme měli problém mezi nimi najít nějaký normální hotel a restauraci. Nakonec i ve vybraném hotelu nás přemlouvali, ať si u nich koupíme zájezd. Ještě cestou na sever jsme váhali a plánovali, že bychom se do hor s nějakým průvodcem podívali, ale poté, co jsme šílený kolotoč turistických pastí viděli na vlastní oči, přešla nás chuť. Všechny tyto cestovní kanceláře nabízejí několikadenní organizované výlety, při kterých je možno pozorovat chování domorodých kmenů přímo v jejich přirozeném prostředí a pořizovat lukrativní záběry mužů a žen v tradičních krojích. Zkrátka něco na způsob ZOO safari, jenže objekty pozorování jsou lidé (vesměs utečenci, kteří byli během posledních tří staletí donuceni opustit Barmu nebo Laos). Nejžádanějším národem jsou pravděpodobně „Dlouhokrční“, známí (kupodivu) svými prodlouženými krky, jichž dosahují nošením mo-

Sklizená rýžoviště horské rýže severního Thajska

hutných ozdobných nákrčníků. Zřejmě opravdu stojí za vidění, neboť většina turistů přijíždí na sever Thajska jenom kvůli nim, nicméně pro nás bylo takové pozorování nepříjemné, podobný styl získávání zážitků bychom si asi neužili. Také díky tomu, že mnozí turisté cítí morální potřebu podělit svými valutami „zaostalé venkovany“, je vliv těchto lidských safari na tradiční zemědělský způsob života horských národů dosti sporný.

Nakonec jsme udělali kompromis a jeli do hor sami. Ne mezi lidi, ale čistě jen tak do přírody. Strávili jsme téměř týden bydlením v bambusové chajdě, obklopeni banánovníky, papájou, dozlatova zbarvenými rýžovišti a zelenými horami v pozadí. Byli jsme asi dvacet kilometrů od Barmské hranice, na počátku proslulého Zlatého trojúhelníku – známého ilegálním pěstováním opia a nikdy nevymýceným obchodem s ním. Z geografického hlediska je

Zlatý trojúhelník trojmezí, kde se v horské džungli střetávají hranice Thajska, Barmy a Laosu. Díky vhodnému klimatu a nepřehlednému horskému terénu plnému malých políček a bambusových vesnic horských národů byla tato oblast známá pěstováním máku již několik století. Do světového podvědomí se však dostala až během války USA proti Severnímu Vietnamu v 60. a 70. letech. V této době se pomocí amerických vojáků a CIA dostal heroin do sítě mezinárodního trhu s narkotiky a Zlatý trojúhelník se tak stal vážným konkurentem Blízkého Východu.

Naše cesta vedla dále přes Chiang Rai směrem k laoské hranici. Strávili jsme poslední noc na thajské straně hranic v gустé housu opilého strýčka Sama a druhý den se převozníkem nechali přeplavit přes řeku Mekong, která přirozeně vytváří většinu hranice mezi Thajskem a Laosem.

Manuální způsoby sklizně rýže v Thajsku stále převažují

Laos a Vietnam

První, co nás na laoské straně udeřilo do očí, byly v oknech vyvěšené rudé prapory se srpem a kladivem, stejně jako oficíři v zelených uniformách s nárameníky a placatými čepicemi. Hned nato jsme zaregistrovali výraznou materiální zaostalost země v porovnání s Thajskem. Nakonec jsme na hranici vyměnili ještě pár thajských báhtů za několik tučných svazků laoských kipů v milionových hodnotách, pro které bylo omezené místo v našich peněženkách jednoznačně nedostatečné. Naplnili jsme tedy bankovkami kapsy a volná místa v batohu a vyrazili prašnou ulicí směrem k molu, kde měla být k mání loď do Luang Prabangu.

Cestování lodí po Mekongu by se v Laosu dalo považovat za nejpohodlnější a nejvýhodnější způsob cestování. Pro přepravu pasažérů tu slouží dva typy lodí – tzv. „fastboats“, které vzdálenost mezi hranicí a Luang Prabangem urazí za šest hodin nervy drásajícího klouzání po hladině a ohlušujícího řevu motoru, který neutlumí ani nasazená helma. Jejich opakem jsou daleko pomalejší, ale levnější „slowboats“, které tu samou vzdálenost překonají za dva dny. Jelikož máme to štěstí, že v životě nemusíme tolik spěchat, vybrali jsme si levnější a meditativnější způsob cestování. Monotónní hučení motoru, kolébání na vlnách a společnost dalších asi čtyřiceti lidí nás provázely celé dva dny. Již od Indie jsme se na tuto část cesty velmi těšili, nicméně opět se potvrdila naše naivita s vidinou velké a dobrodružné plavby. Ze čtyřiceti lidí přítomných na palubě byl pouze kormidelník a dva jeho pomocníci místní. Ostatní pasažéři tvořili pestrá směsice turistů z celého světa. Sešli se zde Kanadáné, Francouzi, Izraelci, Japonci, Američané i Němci, čímž byly zastoupeny všechny nejčastěji cestující národy. Překvapivé však bylo, že nejpočetnější skupinu tvořila dobrodružná výprava Čechů pod vedením pana Josefa. Byli jsme

prostě v drtivé většině nad všemi ostatními. Po počátečních rozpacích se však cesta ukázala být skutečně krásným a naplňujícím zážitkem. Ještě relativně mladé a dravé vody Mekongu s občasnými peřejemi nás provázely napříč územím nikoho uprostřed hornaté laoské džungle. Pouze čas od času bylo možno zahlédnout na břehu střechy bambusových chýší od zbytku světa odříznutých vesnic domorodců, případně jejich rybářské lodky a sítě. Po přespání v jedné malé vesnici zhruba na půli cesty nás druhý den ráno okouzilo svítání. Slunce se jen těžko prodíralo skrz hustý závoj mlhy, který se nad řekou a okolní džunglí držel až do pozdních ranních hodin. Spolu se sluncem se do ranního oparu probouzela i příroda a rozbřesk se naplnil typickou zvukovou kulisou tropického deštného pralesa. Loď se dala do pohybu ještě před tím, než teplo definitivně zvítězilo nad ranním chladem.

Den plynul jako voda pod námi až jsme nakonec v pozdních hodinách zakotvili u mo-la druhého největšího města Laosu – Luang Prabangu. Teprve druhý den jsme si uvědomili jaké ohromné štěstí jsme měli, že jsme se dostali na břeh suchou nohou. Většina ostatních lodivodů byla totiž méně duchaplná a ukotvila loď u bahnitého břehu. Pozorovali jsme kolegy turisty, kteří přijížděli na stejných lodích a byli nuceni se po kolena brodit v blátě. Často tato veselá podívaná vzbuzovala zároveň lítost. My jsme se na břeh dostali bez nejmenších problémů a zanedlouho jsme již bydleli v jednom z mnoha nových guest housů, které zde rostou jak houby po dešti.

Nejkrásnější město indočínského Orientu, jak poetičtěji orientovaní pozorovatelé Luang Prabang nazývají, se také otevírá masovému turismu. Přesto, že teprve tři roky sta-

Svítání uprostřed laoského pralesa bylo vskutku magické

rý průvodce psal o malé hrstce ubytovacích míst, našli jsme zde již několik desítek hotelů a hotýlků všech možných kategorií. Stále se v obchodech nedá koupit nic jiného než vejce a sušenky, nicméně restaurací připravující evropská jídla je celá řada. Město má sice příjemnou atmosféru a celou řadu buddhistických chrámů, ale výraz „nejkrásnější“ bychom při jeho hodnocení nepoužili.

Mnohem výraznější otisk do našich paměti vyryla hornatá krajina severního Laosu, kterou jsme projížděli při cestě autobusem z Luang Prabangu do Vientiane. Cesta se kroutila po hřebenech hor potažených zeleným kobercem, z něhož tu a tam vyrůstaly bizarní vápencové útvary. Čas od času jsme přibrzdili v horské vesnici a autobus se naplnil vůní čerstvě usušeného sena. Ješ-

tě před třemi roky byla tato oblast v rukou protivládních rebelů a proto bylo považováno za nebezpečné jí projíždět. V dnešní době silná posádka laoské armády dodává zdejším horám vynucený klid a mír. V Laosu jsou však i nadále oblasti, kam moc oficiální vlády nesahá a o území se dělí drobní místní vládci a gangy.

Hlavní město Laosu – Vientiane se pro nás stalo pouze dvoudenní přestupní zastávkou na cestě na jih. Dlouhá a obávaná pozemní cesta z Vientiane do jižně položeného Savanakhetu se překvapivě ukázala být velmi příjemnou. Nová asfaltka, silnice i klimatizovaný autobus na sobě nesli nepřehlédnutelné nápisy japonské oficiální rozvojové pomoci. Těžko říci, jestli cena, kterou v podobě pralesního dřeva a nerostných surovin Laos zaplatí, je touto bilaterální pomocí vyvážena. Nicméně – jelo se sladce. Dokonce jsme měli tolik sil, že jsme se rozhodli pokračovat dále ještě týž den večer a koupili si lístky až do vietnamského města Hué. V této chvíli jsme ještě nevěděli do jak nezapomenutelné noční můry se chystáme.

Město buddhistických chrámů Luang Prabang

Socialistická výtvarná vlna v ulicích Vientiane

Autobus byl k nástupišti přistaven zcela prázdný a přesto, alespoň podle našich měřítek, zcela nezpůsobilý k přepravě osob. Spíše jsme si připadali, že nastupujeme do krytého nákladáku. To, že byly plné všechny zavazadlové prostory a na střeše se tyčila pyramida krabic je v Asii celkem běžná věc. Nicméně fakt, že se krabice tyčily zhruba do metrové výšky i v uličce a že vyplněny byly i prostory pro nohy a několik zadních řad sedadel nás zaskočilo. Vzhledem k tomu, že jsme měli koupené lístky a ani bychom neměli jinou šanci se do Vietnamu dostat, doplazili jsme se po čtyřech k našim místům, stáhli kolena až po bradu a snažili se z omezené plochy dostat maximum pohodlí. Asi půl hodiny se nedělo nic a nám svítla naděje, že by s námi nemuselo cestovat zase až tolik pasažérů. Jak moc jsme se mýlili nám došlo hned poté, co se po nastartování motoru zvedla vlna lidí z téměř celého autobusového nádraží. Nastala hrozná mela a nám se naskytla první příležitost pozorovat typické chování Vietnamců, které nás provázelo po celý další měsíc. Jak by řekli Šimek s Grossmannem, lidé se do autobusu rvali tak silně, až zadními dveřmi vypadávali ven. Nakonec byl každý krychlový centimetr v autobuse zaplněn krabicí nebo člověkem. Vietnamci na sebe cenili zuby a křikem, výhrůžkami a lokty se snažili

li udělat si kolem sebe místo, aniž brali na kohokoliv ohled. Nakonec se masa těl uklidnila a autobus se vydal těžkým houpavým pohybem vstříc tmavé noci.

Asi by bylo zbytečné popisovat jednotlivé epizody a detaily noční jízdy na vietnamské hranice. Bylo to něco, co si člověk pamatuje nadosmrti. K tomu všemu se zdejší asfaltová silnice teprve buduje, takže se autobus sunul po ní cestou plné jam jako hlemýžď. Asi ve čtyři hodiny ráno jsme zničehonic zastavili a bez jakéhokoliv vysvětlení jsme stáli a stáli. Teprve když jsme ve změti rukou a nohou našli své vlastní a vysoukali se ven z autobusu, došlo nám, že jsme na hranicích. Bohužel o tři hodiny dříve než jsme měli. Nakonec se hranice přece jen otevřela a po pečlivé prohlídce, kdy se za přítomnosti cvičených psů musel vyložit a naložit celý autobus plný cetkového tržnicového zboží dováženého z Thajska, jsme se ocitli na území socialistického Vietnamu. První vietnamský oficír na kterého jsme narazili se nám pyšně pochlubil, že studoval na učňáku v Ostravě – alespoň se nám díky tomu vyhnulo rozbalování batohů. Do Hué jsme dorazili po šestnácti hodinách jízdy na pokraji zhroucení. Rychle jsme si našli guest house naší cenové kategorie a snažili se dohnat spánkový deficit.

Naše první setkání s vietnamskou náturou tedy nedopadlo zrovna pozitivně. Ani později se nám tento pohled nepodařilo změnit žádným výrazně pozitivním zážitkem. Co nás ovšem překvapilo bylo to, že levné a nevkusné oblečení kopírující značky světových jmen, kosmetika, elektronika a vůbec všechny napodobeniny jsou vlastní součástí moderní vietnamské kultury. Jestli se tu ovšem dá mluvit o kultuře. K tomu všemu lilo jako z konve, neboť jsme přijeli na konec letního monzunu. Samotné město Hué, ležící nedaleko 17. rovnoběžky, která dříve oddělovala Severní komunistický Vietnam od Jižního, v nás však zanechalo velmi příjemné vzpomínky. Bývalé královské město Vietnamu si díky svému Zakázanému královskému paláci a nedalekým královským hrobkám zachovává svou důstojnost i dnes. Hlavně výlet lodí, který jsme jednoho deštivého dne podnikli, se povedl. Asi dvacet kilometrů vzdálené pagody a bohaté hrobky starých vládců měly za vytrvalého lijáku svou osobitou a poutavou atmosféru. Navíc na rozdíl od všech thajských historických památek, které jsou zrenovované a natřené zářivými barvami, má šedá a zchátralost Vietnamu svoje kouzlo i v dnešní době.

Srdcem každého vietnamského města je životem pulzující tržnice

Místa posledních odpočinků vietnamských panovníků si zachovávají svou působivost i v dnešní době

Z Hué nás čekala další nepříjemná noční cesta podél pobřeží do asi 400 kilometrů vzdáleného Ňa Trangu. Celou noc jsme se mačkali v malém minibusu a snažili se držet všech stěn, stropu i podlahy najednou a ochránit tak svá těla před zničujícími údery, způsobenými poskakováním autobusu po zbytečných vozovky. Hlavní silnice vedoucí napříč celým Vietnamem a spojující tak Hanoi s Ho Chi Minem totiž opět není silnicí ve smyslu našeho chápání toho slova. Je to spíše občasnými patníky vymezený pruh země, který očividně trpí záplavami, povětrnostními vlivy a nadměrným provozem. Trocha asfaltu by cestu mohla výrazně zpříjemnit.

Jihočínské moře omílající písčité pláže Ňa Trangu

Do pobřežního města Ňa Trangu jsme tak přijeli za úsvitu a opět zcela vysílení. Rychle jsme se ale přesvědčili, že deštivé počasí končícího monzunu má i své výhody. Turistické přímořské letovisko, jindy přetéající turisty až daleko do moře, bylo zcela opuštěné a tiché. Ubytovali jsme se tak v jednom z nejluxusnějších hotelů hned na pláži – a cenu se nám celkem bez problému podařilo stáhnout až na náš standard. Více než týden jsme si tedy užívali atmosféru „podzimu na riviéře“. V obrovském, světlém a luxusně vybaveném pokoji s balkonem směřem na pláž nás nějaký ten deštík nezervózňoval.

Nakonec jsme zde strávili celé Vánoce. Časem se nám podařilo objevit místní lidovou restauraci, kde bylo možno chutně poobědovat velmi zajímavé jídlo plné pro nás neznámých chutí za pouhých sedm korun českých! Dokonce i na koupání se nějaké ty slunné dny našly. Jediné, co naši pohodu v Ňa Trangu narušilo, byl incident, ke kterému došlo během jednoho z mála slunečných dnů při procházce po pláži. V té době jsme byli tři – ještě s naším přítelem Honzou.

Při odpolední procházce, kdy jsme byli všichni tři zcela pohroužení do úvah nad krásami tohoto světa a rozlehlostí oceánu,

se k nám z ničeho nic zezadu přikradla motorka se dvěma jezdci. Než jsme se stačili probrat ze zadumání, motorka prudce zrychlila, zadní muž natáhl ruku po Honzově tašce a v další sekundě byl již Honza na zemi a marně se snažil nepustit sevření popruhu o jehož druhý konec se s ním motorkář přetahoval. Po několika metrech klouzavé jízdy po hrubé dlažbě, která mu otevřela několik bolestivých ran, Honza přece jen pustil a motorka i s taškou se začala rychle vzdalovat ulicí. Nedalo se nic dělat. Přesto, že jsme o Vietnamcích neměli vysoké mínění již od našeho prvního setkání, hrubý útok jako byl tento člověka zaskočil vždy. Nicméně takové a podobné věci se turistům v Praze dějí běžně, takže nebyl důvod proč zanevřít jednou a provždy na celý Vietnam. Smutné bylo, že Honza přišel o foťák, deník, asi 100 dolarů v hotovosti a udělal si pěkné boule a odřeniny po celém těle. No, co se dalo dělat.

Mezi vánočními svátky jsme se dali znovu do pohybu. Tentokrát jsme volili lépe a do vnitrozemního horského města Danangu se dostali velmi pohodlným minibusem. Danang nás ovšem je kteří nabízejí projížď-

Deštivý monzun nás provázel až na jih Vietnamu

Příprava pláže na příchod turistů

ku na dostavnicích z Amerického západu apod. Podnikli jsme pouze příliš nenadchl. Krásně situované město výletním místem pro místní i zahraniční turisty. To bohužel znamená spoustu kýčovitých atrakcí; mezi nimi i za kovboje převlečené Vietnamce, potkatelné v kopcovité krajině jižního Vietnamu, jednodenní výlet za krásami okolní krajiny a pokračovali dále do dřívějšího hlavního města Jižního Vietnamu – Ho Chi Minova města neboli Saigonu, jak ho mnozí nazývají dodnes. Saigon má velmi osobitou atmosféru. Jako každé jiné město Jiho-východní Asie jsou i zde tisíce motorek a motorikš. Pohybovat se ulicemi, po kterých proudí proudy neuspořádaných dopravních prostředků, je pro pěšího turistu dost těžký oříšek. Jediná šance je proto najmout si vlastní motorku i s taxikářem, spo-lehnout se na jeho řidičské umění, přitáhnout kolena co nejvíce ke stroji a nechat se unášet tempem města. Co je v Saigonu jiné, je však ponurá atmosféra vyvolaná spojením samotného názvu s válkou USA proti Severnímu Vietnamu, často připomínanou především západní filmovou tvorbou. Ale-spoň my jsme tuto ponuřost cítili z celého města.

Saigon byl hlavním sídlem proamerické vlády Jižního Vietnamu a pozdějším centrem americké armády operující po celém území Jižního Vietnamu. Právě ze Saigonu byly od roku 1965 koordinovány útoky proti Severovietnamské armádě a komunistickému Vietkongu. Pravděpodobně nejnavštěvovanějším místem Saigonu je proto válečné muzeum, tematicky orientované na válku v letech 1965–1975 (teprve před několika málo lety byl změněn název neboť Muzeum americ-

kých válečných zločinů neodpovídalo současné snaze Vietnamu o obnovení ekonomických vztahů s USA) vystavující řadu autentických fotografií, komentářů a zbraní používaných převážně americkými vojáky. Mezi další turistická místa patří i původní americká ambasáda, z jejíž střechy prchali v helikoptérách poslední stovky amerických občanů těsně před tím, než do města vstoupila vítězná Severovietnamská armáda a Vietnam sjednotila do dnešní podoby.

Život v ulicích Saigonu

Místní tržiště přetékají tím nejexotičtějším ovocem

My jsme zde strávili pár dní potřebných na vyřízení nutných formalit. Čekalo nás ještě několik dnů v deltě Mekongu – nejintenzivněji obdělávaném místě Vietnamu s 80 % produkce veškeré rýže, která se ve Vietnamu pěstuje, tedy v pestré mozaice rýžovišť protkané neuvěřitelně hustou sítí kanálů a kanálek. Posledním naším cílem byly tunely nedaleko města Cu Chi a hlavní sídlo Caodaistů v Tay Ninhu.

Rozsáhlá síť tunelů, dlouhých až 250 kilometrů, se rozkládá mezi Saigonem a laoskou hranicí, tvořila vyústění známé Ho Chi Mi-

Kam až oko dohlédlo samá rýžoviště...

Výzdoba caodaistických chrámů často hraničí s naším chápáním křesťanství

novy stezky, která začínala v Severním Vietnamu a umožňovala přesun komunistického Vietkongu a bojové techniky horskou džunglí Vietnamu a Laosu až na předměstí Saigonu. Americkým vojákům trvalo příliš dlouho než rozřešili záhadu „neviditelného“ protivníka a ani poté se jim nedařilo vést úspěšný boj proti pohyblivému podzemnímu nepříteli. Nepomohla ani taktika ekocidy – systematického ničení džungle herbicidy a defolianty (proslulý agent orange), plamenomety a kobercové bombardování z létajících pevností B-52. V džungli měli jasnou převahu severovietnamští bojovníci. V dnešní době byly tunely zrenovovány jako lákadlo pro masový turismus. Člověk má možnost zkusit si prolézt pár metrů tunelem o rozměrech tak malých, že pro naše evropská těla je pohyb v něm téměř nemožný. I v dobách války používali Američané pro boj v tunelech speciálně vycvičené vojáky, tzv. Tunnel Rats – převážně drobné Mexičany. Na přilehlé střelnici je pak možno si vystřelit z celého repertoáru zbraní používaných v bojích o ideologické směřování Vietnamu. Nechybí zde ani proslulá M-16 a ruský Kalašnikov.

Druhým místem, které jsme v oblasti navštívili, bylo hlavní sídlo Caodaistů. Caodaismus

je poměrně nové náboženství založené ve dvacátých letech dvacátého století a tvoří jakýsi pestrý mix mezi buddhismem, taoismem, konfucianismem, tradičním vietnamským náboženstvím, islámem, hinduismem a křesťanstvím. Ve Vietnamu se mu věnují téměř tři miliony stoupenců. Asi nejtypičtějším znakem tohoto vyznání je barevnost chrámů, zahrnujících v sobě prvky všech možných architektonických směrů. Posvátným symbolem je bdící oko obklopené paprsky, kterými se zakladateli Ngo Minh Chieu zjevil Bůh, a symbol zeměkoule zdůrazňující univerzálnost a snahu o sjednocení náboženských směrů celého světa. K dalším typickým prvkům patří komunikace s duchy zemřelých. Mezi nejstálejší, se kterými Caodaisté komunikují, patří kromě mnoha místních osobností i Johanka z Arku, René Descartes, William Shakespeare (ten se prý od roku 1940 neozval), Luis Pasteur a Lenin. Nejdůležitější osobností je pak Victor Hugo, který je jako hlavní duch Caodaisty chován ve značné úctě a je častým námětem jejich chrámové výzdoby. Stoupenci se schází čtyřikrát týdně k bohoslužbě, která je téměř vždy provázena překotným cvakáním foťáků, blesky a převýšením filmů senzacechtivých turistů, kterým je vymezen prostor na balkoně.

PŘÍLOHA „DEN POEZIE“

Připravil Viki Shock

Bez obalu
(šest současných
maďarských básníků)

Maďarští básníci střední generace. Zleva:
česká recitátorka, István Kemény, překladatelka, Lajos Parti Nagy, překladatel, básník a moderátor pořadu István Vörös.
Foto Viki Shock.

ANDRÁS FERENC **KOVÁCS**

Arabeska

cikánčinu košilku
proutník vítr honí
jak do plachty kosatce
opírá se do ní
líbezný plod v krvavé
zástěrce se vrtí
bříško sune v ústrety
tolikeré smrti
kdo otevře měsícem
klikou z mosazi
na bronzově temný klín
hvězdu rozhází
cikáni dům od domu
kovat klíče jdou
vítr drnká na stromech
lásku mosaznou

Hvězdice

*Omnis mundi creatura
quasi liber et pictura
nobis est et speculum
Alain de Lille*

Buď zdráva Mořská hvězdice
Jež sestupuješ k hlubině
Vstříc ženou se ti hejna ryb
Ty purpurový údere

Všechno se vznáší vše se chví
Houšť korálů i žiloví
Ty záříš v spleti vlající
Tep co se v slovech zrcadlí

I ve mně hvězda vrávorá
Zmítá se prázdný oceán
Čas mělčin jemuž pluji vstříc
Strmící skály srdce zní

ANDRÁS FERENC KOVÁCS (ročník 1959), básně z antologie současné maďarské poezie *Bez obalu* (H a H 2001) přeložil Petr Borkovec za jazykové spolupráce Lucie Szymanovské.

PŘÍLOHA „DEN POEZIE“

Připravil Viki Shock

Bez obalu
(šest současných
maďarských básníků)

MAGDA **SZÉKELYOVÁ**

Břeh

Do břehu bez přestání
tu vlna bije,
vyráží, pak se sklání,
vždy těžká prozodie.

Útoky vody břeh se
postaví proti,
za vlnou couvající
by se zbortil.

Slabosti naší dost je
i není dosti
na jedno vydechnutí
v ubohosti.

Podzimní strom

Říjnová
koruna, její žlutý
úder
oslepí ve vzplanutí,

proniká stále
palčivěji,
derou se vzhůru
vjemy její,

až přeplnivše
samy sebe,
smýknou se jinam
v jiné nebe.

MAGDA SZÉKELYOVÁ (ročník 1936), básně z antologie současné maďarské poezie *Bez obalu* (H a H 2001) přeložil Ivan Slavík za jazykové spolupráce Lucie Szymanovské.

PŘÍLOHA
„DEN POEZIE“

Připravil Viki Shock

Bez obalu
(šest současných
maďarských básníků)

IMRE ORAVECZ

Rybář

Ještě jsem ho potkával,
ale to už nelovil,

na to byl tehdy moc starý,
a ani už neměl kde,

jako kluci jsme mu říkali děda,

nosil bílé plátěné kalhoty, bílou plátěnou košili
a sedával před svým domem na lavičce,

vše na něm bylo bílé,

kromě krpců,

bílé šaty,

bílé vlasy,

bílé vousy,

jako v pastorále,

čistý a pěstěný,

chyběl před ním jen čerstvě natřený laťový plot,

byl vdovcem,

ženu na hřbitově,

občas vešel do domu,

v něčem se přehraboval,

pak opět vyšel,

prošel pod nízkým okapem,

po chodníčku z lomového kamene,

k rohu domu

a zpět,

dlaní pečlivě zastrkával vypadlá stébla trávy

do posledních došek ve vsi na své střeše,

ale většinou nedělal nic,

jen seděl

a mlčel,

bafal,

hleděl před sebe,

jako by země byla vodní hladina

a pozoroval ryby,

vždy při cestě kolem

jsme zmlkli,

i pozdravit jsme zapomněli,

jako bychom ho nechtěli rušit,

jako bychom cítili,

že loví ve vzpomínkách

a ještě by rád něco chytil,

než odejde na druhý břeh rybníka,

který ještě za jeho života vypustili,

a přitom jsme ani nevěděli,

že je to rybář,

i mně to otec řekl až po mnoha letech,

až když zemřel

a jeho dům zbořili.

IMRE ORAVECZ (ročník 1943), báseň z antologie *současné maďarské poezie Bez obalu* (H a H 2001) přeložil Luděk Marks za jazykové spolupráce Tomáše Vašuta.

ZSUZSA RAKOVZSKY

Bíločerná

Krysa hozená zaživa do kamen:
plamen se rudooranžově škvíří,
uprostřed krysí stín, potom útlá
kostřička hlodavce v muzeu, za sklem
vitríny, která se vzdouvá a vlní,
pak ani to ne. Z vržených koťat
nadbytečná se octnou v řece,
pak ve smetí, zplihlé strakaté límce
na hadry, v popelu, sedlině z kávy.
Přitom ale svit slunce, zeleň trávy,
lesk hřívy, modro – je to doopravdy?
Zdánlivě mrtvé, mdlé snítky ráz na ráz
vyrazí pupeny, zapřený smaragd
ve žluté trávě z loňska, nese osten
Slunce, polední přívál po rozrostlém
býlí, pak léto, s větrným vírem
milion bělásků, nad slehlým pýrem
modely atomů, bílé, půvabné:
smetanky. Všechno je dobré tak, jak je:
to tvrdí oči. Jenže celým mozkiem
proniká spor obhájce se žalobcem,
věčné monology, třídí obrazy –
přebíjejí protikladné důkazy.
Magistra kost a led na vážky hází
tu smetanku, tu potkana. Pnutí
bíločerné logiky – pro-proti –
mě dere, nutí mě, ať řeknu rozhodné
„ano“ na všechno, nebo všemu „ne“.

ZSUZSA RAKOVZSKY (ročník 1950), báseň z antologie *současné maďarské poezie Bez obalu* (H a H 2001) přeložila Lucie Szymanowská.

**PŘÍLOHA
„DEN POEZIE“**

Připravil Viki Shock

Bez obalu
(šest současných
maďarských básníků)

István Kamény, foto Viki Shock

ISTVÁN **KEMÉNY**

Otcovi přátelé

Stalo se během jediného
dopoledne, v dětství. Dva muži
přišli ke třetímu pomoci
kopat základy. Rozjaření
nájemci dopoledne, tři
ve slunečním svitu. V domnělém
svitu slunce mě všichni tři
oslovovali hošane.
S krumpáčem, v plavkách, mysleli,
že je to práce, ale kdeže.
Nepili ani pivo, chlemtali
vodu, do večera pak skoro
skončili. Pozorovali jsme je
z hromady písku, já
a jejich dcery.

Ó drazí muži z Erdu, vy
Don Quijotové de la Panza, vy
mimobudapešťští zápasníci. Váš
dům je dodnes nedostavěn,
v takovémto domě musíte žít.

LAJOS PARTI **NAGY**

Anebo do plna

Gyorgyi Pálinkásovi

Sedím tu prosimtebe s tímhle pivem.
Dost dlouho. Okolo nahrnutý ubrus,
kazajka, námořnické, kabát od pyžama.
To ti je podnik.
Čekám s tím pivem. Přeci
se bortí i sníh v kyblíku.
Tak důvěřuju.
Dnes pěnou je náš prostor na pět deci,
ukrývá plavohřívý mok. Má snad větší
výdrž, než slina na mém jazyku?
Toť velká tajemnost.
Zvláště že po svém vyčerpání
prvotní kubaturu věru neuchráním.
No ale pivo bude.
A i to je dost.
Zůstat pěnou je šílenost,
spadnout se na pivo je úhona.
Polovic půllitru. Anebo do plna.
No ale pivo. Pivní nedostatečnost.

Protože krást, to ne – leda tak
šestačtyřicetileté krámy z dílny:
ztupenou pilu anebo
čerpadlo, a tím pak doma roky
rozesmívat spodní vodu. Vy
skorodělníci a téměř inženýři,
předplatitelé Vědy a života, kdož
za dojemné patenty utrácíte, co jiní
za pivo, vinovarníci, stříbrokopové,
trnohradníci a smolitelé archy.
S vámi prožije život žena,
jež kdysi byla hodna osudu,
kýve na všechny vaše plány,
přes týden večer přikyvuje,
nejí maso a se zíváním
s vámi po léta cvičí jógu, ale
v neděli oklepává cihly,

Banánoměsíc

jak měsíc o banánech živ
pravil a zvolna sebou smek
plášť od křídý dal na odív
ze srdce slupku oharek
byl jednou zrána hasičem
byl žhavá poušť a florián
zabývej se mnou neboť jsem
sklánění marné a sklon sám
a zas z něj byla inkluse
nespatříš skrz mne žádný div
hned však byl lupa lupínek
zpravidla takto minu se
jak měsíc o slupkách jsem živ
pravil a zvolna sebou smek

LAJOS PARTI NAGY (ročník 1953), básně z antologie současné maďarské poezie Bez obalu (H a H 2001) přeložila Lucie Szymanowska za jazykové spolupráce Evžena Gála.

deset let smíchu, slz a sbohem,
deset let zatínání zubů,
za ten čas jde už ale o život, a má se s plá-
čem vzepřít –
že ji snad někdo zničil?

Večer se mluvilo o lodi,
hlavně však o všem, co tam ještě patří:
siréna do mlhy, generátor, výběh,
žampionárna, ba i oceán...?
Tehdy jsem usnul, a z vás, vzpomínky,
se za tu dobu stali dědové.

ISTVÁN KEMÉNY (ročník 1961), báseň z antologie současné maďarské poezie Bez obalu (H a H 2001) přeložila Lucie Szymanowska.

PŘÍLOHA „DEN POEZIE“

Připravil Viki Shock

Co zbylo ze surrealismu
(šest současných
českých surrealistů)

Co zbylo ze surrealismu. Zleva:
Pavel Řezníček, František Pryje, Stanislav Dvorský.
Foto Viki Shock.

ROMAN **ERBEN**

**PŘÍLOHA
„DEN POEZIE“**

Připravil Viki Shock

Co zbylo ze surrealismu
(šest současných
českých surrealistů)

KATEŘINA **PIŇOSOVÁ**

Až William otevře okno

Viseli jsme jako stíny
pečlivě pověšené na zdi
hlavami dolů
a vypouštěli z úst namodralou barvu
podobnou barvě svítání.
Rozhazovali jsme také hodně rukama,
aby si nás kolemjdoucí konečně všimli
a naše nohy zatím stoupaly vzhůru,
až dosáhly zenitu.
Kdyby jeden z nás měl u sebe aspoň baterku,
kterou bychom si mohli kolem sebe posvítit,
bylo by pak všechno možná úplně jinak.
Nerozhazovali bychom tolik rukama
a naše nohy by nestoupaly křížem krážem k nebi.
Vypouštěli bychom ze svých úst jen světlešedou barvu
a naše těla by se převracela líně do stran,
ze zimy do zimy
a z jara do jara.

Možná

že z ničeho
bude ještě někdy něco.
Něco, co se přece jen někdy stane.
Něco, co se zničehonic samo objeví,
něco, co vzejde, vzkypí nebo vzplane.
A taky něco, co se může naložit do láku
nebo na vozík a co budeme moci
za sebou táhnout.
Něco, co do nás vjede
a hned zase z nás vyjede ven.
Něco po něčem, co tady ještě nebylo.
Vlhké, lepkavé něco.

ROMAN ERBEN (ročník 1941), básně ze sbírky *Artyčoky chána Kučuma* (TORST 1995).

Tichá střela

Ve stínu větve se točí ztracená stuha
Ta kterou přenesli orlové
přes červené moře
Tichá siréna otvírá bránu
upletenou z poztrácených vlasů
které padaly do očí ranní směně
Pod převrácenými hnízdy nejsou vejce
ale stopy pavích ocasů
Skleněná ryba překrytá buřinkou
vykopanou z jámy
padesát šest stop hlubokou
má v ústech roztrhané dýnko
Orlové umírají na kamenech
a ryby na střelném prachu

Mrtvé zvony

V kamenné koupelně se ozývají
vzdechy divokých prasat
na třásních leží obojky
jejich zjizvené kůže oddechují
v předsíni čekají trakaře se smutnými klíšťaty
Ukolébavka usíná na plicích
farářova syna
který se probouzí v kohoutím ocase
To ráno našel smrt v kapse kočího
To ráno se spustily vějíře z oken
vějíře jako dřevěné lampiony
připevněné k vemínkům plátěných krav

KATEŘINA PIŇOSOVÁ (ročník 1973), básně ze sbírky *Housenka Smrtihlava (Sdružení Analogonu ve spolupráci s typografickým studiem Ateliér Šupina s.r.o. 2000).*

**PŘÍLOHA
„DEN POEZIE“**

Připravil Viki Shock

Co zbylo ze surrealismu
(šest současných
českých surrealistů)**Drogové závisti (1993)****Radepur**

Stáří se plíží s Holanem v zádech.
Šílená paní se bije do tváře.
Prs praská ve švech.
Kratičká vzpomínka na dlouhé chvíle.

Pivo

Mordechaj-horký dech již nedokáže promluvit. Po jeho černém
obočí bloumají čtyři turisté, dvě staré panny a jeden pes. Kde tady
najdu slušnou restauraci? Má liška zrzka za lubem čepici.

Víno sebevrahovo

T.G.M. už nám to nevymyslí. Za rudým vínem rudé rty, za
modrým okem tvrdé zdi. Majolika je pes. Poslední sklenka chutná
noc. Noc chutná jako molybden.

Yastil

Můj výron skrání tvoji tvář. Má tvář v zrcadle tvého nože.
Bradavky krvácejí z nosu.

Marihuana

Huči mi v hlavě stará krev, v mé krvi plave zkřehlé koleno.
Navzdory koberci je černoch bílý sled. Koberec, létající koberec.

Šebek

Hluboko na dně mříží noc nemá atelier. Setkává modré oči na
operačním stole. A bříškem prstu poštěvácěk měsíc. Černý jak
nahodilá sova.

Láska

Máš, moje milá, bordel ve skříni, když vstáváš pozdě k ránu.
Takový černý, zcela černý pasažér v tvém klíně přechází sem a tam
a s lehkým chvěním vydechuje kouř

Rohypnol

Z krabičky vytéká dlouhé žluté šilhavé oko. Malárie už bez obalu
sedí za stolem – je to stará paní, foukám jí modrý smutek do očí.
Malér je malér, dojde mezi klacky.

Sex

Bylo to progresivní hučení v klacku při poslechu vážné hudby.
(Váš muž na hnědé uhlí.) Elvis ji rozbaloval příliš zvesela a
v rytmu krve, ano, v rytmu krve postával na rohu tvůj promáčený
kapesník. Každý večer plný čerstvých slin.

Deprese

Hrb v břiše, párek tě svléká z kůže. Pomalu, prst po prstu
opadáva ruka. Večerní sklenice se nalévají ústně.

Některé obrazy Martina S.

Takzvaný měkký aut. Universální mávnutí křídly. Běloba v očích
zasychá nejhůře. A měkké patro pomalu tvrdne.

Ipecarin

Musím si vzít svou denní dívku každou noc, svou noční dívku
naopak si беру každé ráno. Svou dívku ranní a večerní užívám bez
obalu, pak dlouho odpočívám, přemítám, vkrádám se do ulic
a otevírám oči.

FRANTIŠEK DRYJE (ročník 1951), básně ze sbírky *Požíraný druh* (Sdružení
Analogon ve spolupráci s nakladatelstvím Kozoroh 1994).

PAVEL SOPKA

Ubít hovna!

Bogdanu Trojakovi

Vrána hledá obruč,
krysu sejmu postelí
a v planoucích lejnech Jezernice
sám porost už zjihl ve tvých rtech chlípných...

Pohled - rozkrok tvůj je vedví
(odhod' na sklo větve!),
sráz stračen stlačen lasem...

Na Řípu křižovatka plove,
jak vystřižená z podpaždí.

A v popravčích stropech dolován je
jinochův jílec, pane!
Střel! Tvůj kočí neúhybný
honěn svou chotí v čele dlažby...

Český Těšín, 26. února 1999

Hospodské karafiáty

Vítu Slívovi

Stále se těšíme,
občas zezadu.
Ale jak
se může přihodit,
že v jistém bodu
je nám na zvracení
z hospodských karafiátů
nedýchajících v prostojích
našich věčných zápraží...
A tu současně:
plešaté ženy
nás opouštějí...
Nemožné smítko v oku
a potom vy,
tedy i my!

Brno, Královo Pole, 31. prosince 2001

Zduř

Mirkovi Balaščíkovi

Před bukvicemi stíny buků,
chlapecká těla ve světle se lesknou,
zatím však pouze stín,
dusot a drobení...

Vzpomínáš, páchnoucí, za skládkou umyvadel,
nizkosti, muži můj, vlídně se hnojící,
z ostrého kůlu civíš do zdymadel,
z ostrého kůlu v zadnici.

Klíční kosti, kosti potýkání,
nechceš si je smývat...

Však tvá citoslovce, ach ty má sani,
jak zhaslou svíce v řiti vidím ožívat...

Brno, 7. prosince 2001

Obojek za rohem (Bataille)

Věře Rosí

„I shodil jsem ženu
z krávy
a pil vícestupňová...“

Krátkým pyjem
čeřím vůni
krajiny
tvých stehů...

Poceluji
tvoji hrmu
odemknu ji rty
- ohromen!

A po lásce,
svlečen,
do žeber tvých
nůž se vnutí...

Brno, 3. května 200

PAVEL SOPKA (ročník 1981), básně z rukopisného cyklu *Tucet jemně upozhříváných pozastavení nechlípného*.

JAN RICHTER

Nebylo radno toulat se ten večer městem

V knihovnách a čekárnách řádily silné bouře
 chladnokrevně vraždící všechny bez dostatku štěstí
 obzvláště bacilonosiče a zaměstnance konzervárny a ty
 kteří předváděli smrt v minulých týdnech příliš horlivě
 až strážník zapálil stoh
 na počest své matky a jejích skleněných očí
 dcery Jakuba skláře
 kterého jsme vyhnali, poněvadž jeho vlasy
 byly cítit po žluklém másle
 a to hraničí s loupežným přepadením
 „a to tu nemohu trpět“ křikl kdosi sám sebe poznávající
 a strážník vypálil čestnou salvu na poslední požárníky v kraji
 a protože pršelo již několikátý týden potichu jsem se rozloučil
 a neslyšně se vytratil do ulic.

V přístavu šly všechny lodě ke dnu.

Jelikož já jsem násilník pro tento den

a tuto noc
 a nikdo nemá odvahu hádat mi z dlaní co nosím
 zašité po kapsách
 a je to horší toto ráno spatřit ženu
 jak už jsem jednou vyslovil
 jednoho z opeřenců
 a přitom jim kapala vzteklina ze špiček drápků a
 měli ruměnce v barvě katovy červeně
 a je to horší toto ráno spatřit ženu
 a musím připustit, že pot na rukojeti je z mých dlaní, jak jsem
 ji dlouho svíral venku za dveřmi
 opravdu přšelo
 ne, jak jsi myslela ty
 tvůj roztržitý smích v koupelně za okny na dvoře
 i tam jsi lhala
 pak dlouhá cesta autem kamsi za město.

JAN RICHTER (ročník 1976), básně ze sbírky Faktografie (2002).

JOSEF JANDA

Tapír a pušku

Martínu Stejskalovi

Přineste mi tapír
a podejte pušku
a já vám to vokážu
Když budete hodný a nebudete moc zlobit
tak vás nesežeru
Jenom vás umastím
protože o koho jiného si mám otírat své pracky
než o vlastní živočišný druh
Dámy nevyjímaje

Vy nemáte rád děti
pravila jedna
Když jsem se slušně zeptal
zda by se to její nedalo trochu ztlumit
Když už mne pozvala a starej byl pryč
Poněkud upjatě jsem odpověděl
že je mi milejší kuře na karí
a v krajním případě stačí i olejovky
Neměla smysl pro suchý anglický humor

Sedím si v kotelně a je mi skoro dobře
Daňové přiznání jsem zaplatil
jako každý seriózní podnikatel
Živnostenské listy mám dokonce dva
Jeden na koště
Druhý na kulturu

Někdy jsem až trochu nervózní
že to nikomu nevadí
A místo mizerného esenbáka
občas přijde mizerný honorář
Což bude nejspíš tou demokracií
Podejte mi tapír
a přineste pušku
nebo aspoň šroubovák
a já vám to všechno rozšroubuju
Vod Temelína po Gabčíkovo
Vod Kozičina po Pičín
A potom pudeme všichni do Evropy
až se za náma bude prášit

Někdy si myslím že nejmoudřejší tvor
na tomto světě je žížala
Protože nemá mozek
netrpí nutkavou obsesí blbnout
za každou cenu a bez zjevných příčin
Je dobré znát někoho
kdo pamatuje tak staré časy
kdy i nejstarší pámbu byl ještě na houbách

JOSEF JANDA (ročník 1950), báseň ze sbírky *Tapír a pušku* (Sdružení Analogonu ve spolupráci s nakladatelstvím Kozoroh 1994).

PŘÍLOHA „DEN POEZIE“

Připravil Viki Shock

Lepě svihlí tlové
(šest kmenových autorů
nakladatelství Petrov)

Milovníci poezie
v PAVILÓNU E.
Foto Viki Shock.

**PŘÍLOHA
„DEN POEZIE“**

Připravil Viki Shock

Lepě svihlí tlové
(šest kmenových autorů
nakladatelství Petrov)

Kulatovodým

Hyrtořel je kulatovodý
tak jako Percikmel
Percikmel však táhne
píseň listím
Tak jako Orkmoler
který valí kámen
Listím, kterým Percikmel
táhne píseň
Stejným listím, jako Orkmoler
valí kámen
Hyrtořel je však velmi...

Sny

II

V poslední chvíli se Ochodlo
doplazuje k podzemnímu předělu
světů...

Hlavou ryje v písku
mezi divadelními kukátkami
a vidí se být člověkověpřem
(i medvědočlověkem)
Jeho nový svět za předělem
je však naplněný žijícími
velrybími kostmi
Takže se také on musí stát...

III

Je novým tahačem břemen
ve své vlastní hrsti
kde je strašné horko...
Jako v uzavřeném místě
přecpaném uhřátými koňmi (auty)
kteří (která) jsou zároveň i lidmi
s tvářemi zuřících hrdinů
s písňkami na srstnatých
hrudích...
Jsou to noví kentaurové

JAROSLAV CHOBOT (ročník 1941), básně z *almanachu Lepě svihlí tlové* (Petrov 2002).

Podzim

MLŽÍ, táhne z Wilsoňáku
deštík podzimu,
u doktora předpisují
kapky na rýmu.

Asfalt oslintaný deštěm
mračna odráží,
všude jinde bláto lepí
k nohám závaží.

Sluníčko jak po angíně
nemá nárok pít,
ve Venáglu debatujem,
co chtěl básník říct.

Stromy stihlé plešatostí
skryje mlha šedá,
souložíme na schodištích,
venku už se nedá.

Somrujem se do tmy kina,
kde nám neprší,
kdypak tenhle zatra podzim
jak trest vyprší.

A pak jdeme po Špiláku,
slunce nad hlavou,
vejrajíce na tu krásu
náhlou, zlatavou.

JANA SOUKUPOVÁ (ročník 1958), básně z *almanachu Lepě svihlí tlové* (Petrov 2002).

JIŘÍ **DYNKA**

Kremace

Infarktové
trvalé následky
není čas na nápravu

nehořlavé kontra hořlavé

skartace
Husopasky (formát A4)

bezobrazé
to je být mrtev

krystaly kouře

neekonomické
likvidace těch které už nemilujeme.

Milencův prst

Pod pasem s pupeční perlou

zduřené oranže předjitřní
podpupečního pohlaví.
Chuť chlupatého pomeranče
oranžovorůžová růžovočerná.

Když roztáhne nohy
v červánkách vidím višni.

Kousat kůži

zad
zadku

cigareta zastrčená do grapefruitu
milencův prst.

MILAN **OHNISKO**

Masopust

Řezníková dcera
krvácela zcela

Kol dcer zelináře
nevídaná záře

Kdo to všechno viděl?

Neteř opraváře
připálených housek

K poezii má to
věru už jen kousek

Veronice

Bloudil sem
bloudil tam
vědom si
že si nevědom

V Žabčicích
na výstavě vín
zamiloval se
do Veroniky
pak opilý
bloudil vesnicí

Všichni odjeli
všichni ho opustili
žena i kamarádi
cizí ho zbili

Miloval Veroniku
černé punčocháče
zářivý úsměv
modré oči
svítící duši

Toto není poezie
toto je život
on idiot
a ona Veronika

JIŘÍ DYNKA (roční 1959), básně z almanachu
Lepě svihlí tlové (Petrov 2002).

MILAN OHNISKO (ročník 1965), básně z almanachu
Lepě svihlí tlové (Petrov 2002).

MIROSLAV **SALAVA**

• • •

V lázeňském parku k podvečeru
umírání dne v hrdlech ptačích
Nezbývá již moc na mou věru
co k šílenství není je až k pláči

Z hospody vyšel jsem a pes štěká
v zahradě z květin dívka prosí sny
někde tu v údolí sténá řeka
a hoši chvátají a jsme to my

• • •

Obloha v srdci záplatuje
A chlad si tučně poletuje
Obloha? Ta je pro Boha
Žiletka bahnem zatřpytkuje

• • •

Utíkám mořem trávy hořící
a za mnou psi uslintaní honící
Jsem štětinatý kanec s proraženým bokem
a smrt blíží se plavným lehkým krokem

• • •

Obloha jde – mizí ze světa
Nic nepřijde vše odlétá
do děsů tvarů průhledných
okamžik smrti chladný vzdych

MIROSLAV SALAVA (ročník 1960), básně z al-
manachu *Lepě svihlí tlové* (Petrov 2002).

**PŘÍLOHA
„DEN POEZIE“**

Připravil Viki Shock

Lepě svihlí tlové
(šest kmenových autorů
nakladatelství Petrov)

MARTIN **REINER**

Masky

Masky tritonů jsou zelené se stříbrem,
démonů mají barvu ohnivou
a masky faunů jsou černohnědé.

Masky větrů mají nafouklé líce,
kentaurům náleží odstín medový,
ale krunýř magické želvy
musí být černý, černější než tuš...

Naše masky.

Íííááá

Niklas nosil na ramenou
zplesnivělý, purpurový plášť.
Na hlavě čapí hnízdo.

V neděli po mši stával
s rákosem v ruce
u portálového sloupu.

Jeho holá, vychrtlá prsa se zdvíhala
a klesala, až býval do daleka
slyšet vrzot žeber,
vypálených z bílé hlíny.

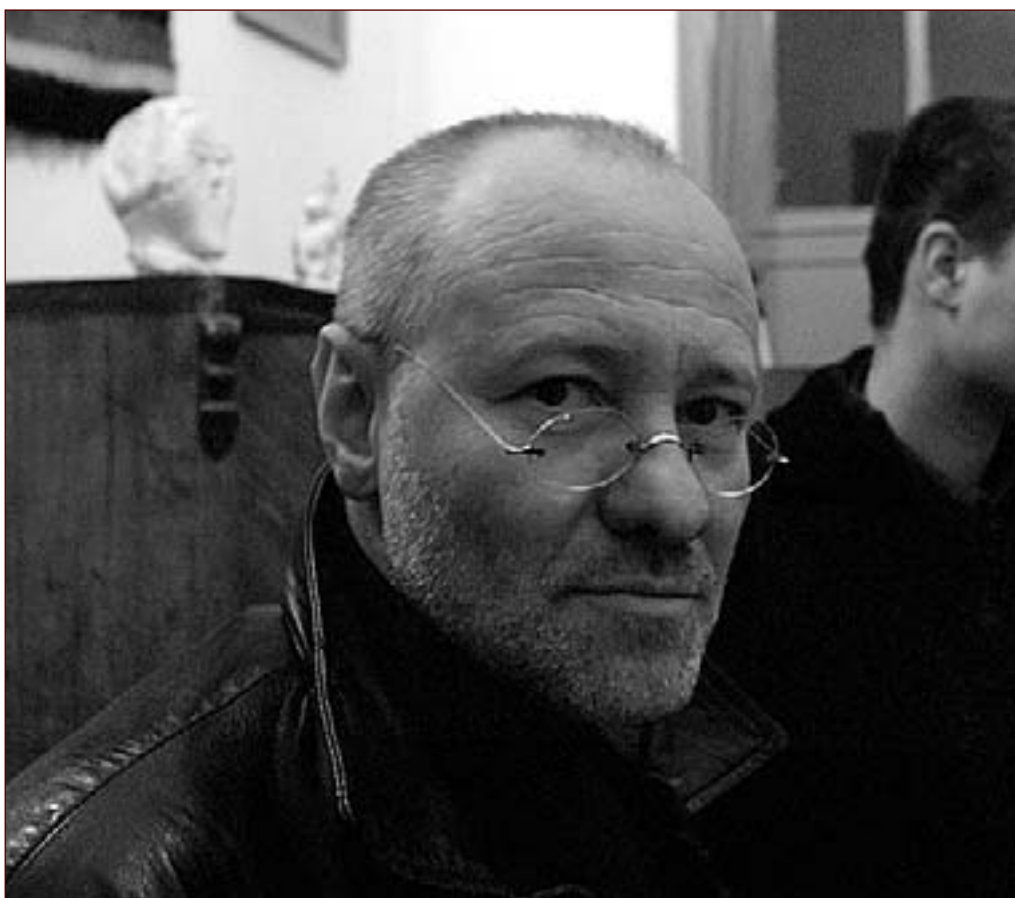
Neobdržev almužnu
dával se do strašného
křiku podobného oslímu hýkání...

Íííááá!!! Íííááá!!! Íííááá!!!

MARTIN REINER (ročník 1964), básně z alma-
nachu *Lepě svihlí tlové* (Petrov 2002).

Básník rozechvěle vstupuje do tmy. Naboso
našlapuje do blikání semaforů. Prochází městem.
Nedýchá.

Básník je mrtev.

Aleš Pech (2. 5. 1957–22. 10. 2002), úryvek z knihy Nesmrtel (Concordia Praha, 2002).

V příštím čísle (vychází 30. listopadu 2002)

si přečtete:

Recenzi
na novou knihu
Carla Ginsburga

přílohu
Horky
Václava Bolemíra Nebeského
2002

Nově:
charakteristiky
nejproflaknutějších
autorů

Olomoucký park, foto Viki Shock.